

Vlaams
Parlement

ingediend op **1191** (2016-2017) – Nr. 1
1 juni 2017 (2016-2017)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de wijzigingen aan het Protocol
inzake persistente organische verontreinigende stoffen,
met bijlagen, bij het Verdrag van 1979
betreffende grensoverschrijdende
luchtverontreiniging over lange afstand,
gedaan op 18 december 2009 te Genève

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Bijlage bij de memorie van toelichting: Maatregelen inzake de productie en het gebruik van POP's opgesomd in bijlage I en II van het Protocol en bijlage 2 van het POP's-Protocol	15
Voorontwerp van decreet.....	23
Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen.....	27
Advies van de Raad van State	31
Ontwerp van decreet.....	39
Bijlagen: – Besluit 2009/1: Wijziging van de tekst van het Protocol van 1998 inzake persistente organische verontreinigende stoffen en de bijlagen I, II, III, IV, VI en VIII.....	43
– Besluit 2009/2: Vermelding van gechloreerde paraffines met een korte keten en polychloor-naftaleen in de bijlagen I en II bij het Protocol van 1998 inzake persistente organische verontreinigende stoffen.....	56
– Decision 2009/1: Amendment of the text of and annexes I, II, III, IV, VI and VIII to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants.....	59
– Decision 2009/2: Listing of short-chain chlorinated paraffins and polychlorinated naphthalenes in annexes I and II to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants	70

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

Op 18 december 2009 werd een akkoord bereikt over de amendering van het Protocol inzake persistente organische polluenten onder het LRTAP-Verdrag. Het oorspronkelijke Protocol werd door België geratificeerd in 2006. De voorliggende memorie van toelichting licht de wijzigingen door de amendering toe en beschrijft de impact voor Vlaanderen als onderbouwing bij het ontwerp van instemmingsdecreet.

De problemen van grensoverschrijdende luchtverontreiniging hebben in 1979 binnen de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties (UNECE) geleid tot het Verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand (LRTAP). Het Verdrag is afgesloten te Genève op 13 november 1979 en is door België goedgekeurd door de wet van 9 juli 1982. Het Verdrag is op 16 maart 1983 in werking getreden.

Het Verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand biedt een kader waarbinnen internationale samenwerking kan plaatsvinden ter bestrijding van de atmosferische vervuiling die zowel het leefmilieu als de volksgezondheid bedreigt. De 51 partijen bij dit Verdrag verbinden er zich toe om een beleid en strategieën te ontwikkelen voor emissiereductie van polluenten die grensoverschrijdende luchtverontreiniging veroorzaken en om tevens deel te nemen aan een bewakings- en evaluatieprogramma van het transport van de emissie over lange afstand. De activiteiten van de organen van het Verdrag hebben inmiddels geleid tot acht protocollen, die alle in werking zijn getreden en mede geratificeerd zijn door België:

- het Protocol van Genève van 1984 betreffende de langetermijnfinanciering van het gezamenlijk programma voor de continue bewaking en evaluatie van het langeafstandtransport van luchtverontreinigende stoffen in Europa, geratificeerd door België op 14 juli 1987;
- het Protocol van Helsinki van 1985 inzake de reductie van zwavelemissies of hun grensoverschrijdende stromen met ten minste 30%, geratificeerd door België op 20 april 1989;
- het Protocol van Sofia van 1988 betreffende de beheersing van stikstofoxides of hun grensoverschrijdende stromen, geratificeerd door België op 31 oktober 2000;
- het Protocol van Genève van 1991 betreffende de beheersing van emissies van vluchtige organische stoffen of hun grensoverschrijdende stromen, geratificeerd door België op 31 oktober 2000;
- het Protocol van Oslo van 1994 inzake de verdere reductie van zwavelemissies (vervolg op het Protocol van Helsinki waarvan de doelstellingen door de in de voorbije jaren genomen maatregelen ondertussen ruimschoots verwezenlijkt zijn: België verlaagde zijn SO₂-emissies (zwaveldioxide) tussen 1980 en 1994 met bijna 70%, van 828 naar 253 kton), geratificeerd door België op 31 oktober 2000;
- het Protocol van Aarhus van 1998 inzake persistente organische stoffen, geratificeerd door België op 25 mei 2006;
- het Protocol van Aarhus van 1998 inzake zware metalen, geratificeerd door België op 8 juni 2005;
- het Protocol van Göteborg van 1999 ter bestrijding van de verzuring, eutrofiëring en ozon op leefniveau, geratificeerd door België op 13 september 2007.

De afgelopen jaren werden de drie recentste protocollen onder het LRTAP-Verdrag gewijzigd: het Persistent Organic Pollutants-Protocol (POP's-Protocol) in december

2009, het Protocol van Göteborg in mei 2012 en het Protocol zware metalen in december 2012.

De instemming door Vlaanderen met de recente wijziging van het POP's-Protocol maakt het voorwerp uit van het voorliggende ratificatie-instrument.

Het gemengde karakter van het POP's-Protocol werd vastgesteld in de Werkgroep Gemengde Verdragen van 13 mei 1998. Het Protocol is een juridisch bindende overeenkomst. Het gemengde karakter van de amendering werd vastgesteld in de Werkgroep Gemengde Verdragen van 13 maart 2013.

1. Maatschappelijke behoefte

Een uitgebreide beschrijving van de toestand in Vlaanderen rond het thema persistente organische stoffen, wordt gegeven in de Milieurapporten Vlaanderen (MIRA-rapporten) van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en op de website van het Steunpunt Milieu en Gezondheid wat betreft resultaten van humane biomonitoring. Hieronder wordt een algemeen beknopt overzicht gegeven.

Persistente organische stoffen komen in het milieu voor als producten van onvolledige verbranding, als polychloorbifenylen (PCB's) en door het gebruik van bestrijdingsmiddelen zowel voor landbouwkundig als voor niet-landbouwkundig gebruik.

a) Producten van onvolledige verbranding

Verbrandingsprocessen zetten energie vrij door brandstof te oxideren met zuurstof uit de lucht. Deze chemische reactie leidt in principe tot ongevaarlijke producten zoals water en koolstofdioxide. In de praktijk verlopen de verbrandingsprocessen min of meer onvolledig, wat gepaard gaat met vorming van talrijke en diverse producten van onvolledige verbranding. De voornaamste – vanwege hun toxiciteit of persistentie – zijn koolstofmonoxide (CO), polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) en dioxines. In het kader van het Protocol zijn voornamelijk de PAK's en de dioxines van belang. Ze worden door de mens voor het grootste deel opgenomen via de voeding.

PAK's zijn op zichzelf niet schadelijk voor onze gezondheid, maar ze worden in ons lichaam afgebroken tot zeer reactieve stoffen die tal van effecten kunnen veroorzaken zoals kanker, verstoring van de seksuele ontwikkeling en de groei, verstoring van het immuunsysteem enzovoort. Het verder reduceren van PAK-emissies blijft daarom belangrijk. De PAK-emissie steeg tussen 2000 en 2014 met 32%. De huishoudens zijn verantwoordelijk voor het overgrote deel van de PAK-emissie (90% in 2014) en de belangrijkste huishoudelijke bron is de gebouwenverwarming (99% van de huishoudelijke PAK-emissie in 2014). PAK's komen vrij bij verbranding van hout in kachels en open haarden en ook bij verwarming met steenkool, stookolie en gas. De schommelingen in PAK-emissies door huishoudelijke gebouwenverwarming zijn weersgerelateerd. De tweede belangrijke bron van PAK-emissies is de transportsector, in 2014 circa 9% van de emissies. Sinds 1995 meet de VMM PAK-concentraties in omgevingslucht. In 2014 gebeurde dit op zeven meetplaatsen, waarvan drie nieuwe (Genk, Sint-Kruis-Winkel en Berendrecht). Benzo(a)pyreen (B(a)P) is één van de best gekende PAK's omwille van de kankerverwekkende eigenschappen en wordt gebruikt als referentie voor de totale PAK-concentratie. De gemeten jaargemiddelde B(a)P-concentraties variëren tussen 2000 en 2014 van 0,08 tot 0,89 ng/m³. In 2014 zijn ze overal lager dan 0,4 ng B(a)P/m³. De vierde Dochterrichtlijn Lucht (2004/107/EG) hanteert voor 2012 een streefwaarde van 1 ng B(a)P/m³.

Dioxines zijn goed oplosbaar in vet en kunnen daardoor geaccumuleerd worden in levende weefsels. Ze komen onder andere voor in melk en zuivelproducten en

komen zo in de voedselketen van de mens. Chronische blootstelling aan dioxines wordt geassocieerd met kanker, immuunverstoringen, defecten van de neurale ontwikkeling, verstoringen in de hormoonhuishouding en vruchtbaarheid. Het terugdringen van de dioxine-emissie blijft dan ook belangrijk. De industriële emissie van dioxines daalde in de jaren 90 zeer sterk door drastische saneringen in de non-ferro-industrie, de ijzer- en staalnijverheid en de afvalverbranding. Ook hierna stellen we nog een daling vast (zowel van de industriële als van de totale emissies), zij het minder uitgesproken. Anno 2014 hebben huishoudens met 71% het grootste aandeel in de dioxine-emissie (particuliere illegale afvalverbranding in open vuurtjes, gebouwenverwarming).

b) Polychloorbifenylen

PCB's werden vroeger gebruikt in onder andere transformatoren en condensatoren. Door lekken of onoordeelkundige ontmanteling van deze apparaten zijn PCB's in het milieu terechtgekomen. Sommige PCB's zijn toxisch en kunnen bij opname schadelijke gezondheidseffecten veroorzaken. In 2000 startte de Vlaamse Regering een PCB-verwijderingsplan met een stapsgewijze vernietiging (gebaseerd op het bouwjaar) van PCB-houdende toestellen die meer dan 1 liter vloeistof bevatten met meer dan 0,05% PCB's. In de inventaris die de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) bijhoudt voor het Vlaamse Gewest zijn 20.150 PCB-houdende apparaten opgenomen die meer dan 500 mg/kg PCB's bevatten. Momenteel is daarvan meer dan 99,33% afgevoerd voor verwerking. In principe komt er nu dus geen nieuwe PCB-verontreiniging in het milieu meer bij, maar omdat PCB's zo moeilijk afbreken, zal de historische verontreiniging van (water)bodem en biota (bijvoorbeeld paling) nog vele jaren aanwezig blijven.

c) Bestrijdingsmiddelen

Bestrijdingsmiddelen worden gebruikt ter bestrijding van allerlei ongewenste aantastingen (plagen, ziekten of onkruiden) van gewassen, goederen of materialen. Daarbij kunnen ze een nadelige invloed uitoefenen op het milieu door hun toxisch effect op niet-doelorganismen (zoals mens, planten, insecten en aquatisch leven), door verontreiniging van oppervlaktewaters, grondwater, waterbodems en bodems en door accumulatie in de voedselketen. Hoewel bestrijdingsmiddelen meestal vrij lokaal worden gebruikt, kunnen zowel op korte als op vrij lange afstand residu's vastgesteld worden door driftverschijnselen, door evaporatie van de behandelde oppervlakken en door depositie van regen of stof. De persistentie van bestrijdingsmiddelen varieert van enkele dagen tot verschillende jaren. Een langere persistentie leidt tot een langere nawerking, een langere herstelperiode en een grotere kans op interactie met andere ecosystemen. Stoffen met een grote persistentie en sterk lipofiel karakter hebben bovendien een grote kans tot bio-accumulatie.

d) Perfluorverbindingen

Perfluorverbindingen worden gebruikt voor oppervlaktebehandeling van tapijten, meubelbekleding, leder enzovoort ter verhoging van de resistentie tegen vuil, water en vet. Om dezelfde reden worden ze gebruikt in de papierindustrie, bijvoorbeeld om wegwerpborden en voedingsverpakking water- en vetafstotend te maken. Perfluorverbindingen zijn moeilijk afbreekbaar en kunnen hierdoor lange tijd in het milieu aanwezig blijven. De blootstelling bij de mens gebeurt vooral via de voeding (bijvoorbeeld vis), maar ook door inhalatie (bijvoorbeeld huisstof) en via migratie uit voedingsverpakkingsmaterialen en beschadigde Tefalpannen. Perfluorverbindingen accumuleren niet in het vetweefsel van de mens maar zijn toch persistent en blijven gedurende lange tijd in het menselijk lichaam aanwezig. De gezondheidseffecten van lage dosissen perfluorooctaansulfonzuur (PFOS) en perfluorooctaanzuur (PFOA) zijn nog niet volledig gekend. PFOS en PFOA kunnen

leiden tot abnormale celgroei en -functie. Chronische blootstelling kan aanleiding geven tot neurologische, cardiovasculaire, reproductieve en hormonale storingen.

e) Gebromeerde vlamvertragers

De polygebromeerde difenylesters (PBDE's) omvatten 209 gelijkaardige moleculen of congenere. Het zijn vlamvertragende chemicaliën toegevoegd aan onder meer textiel, plastic en elektronische apparatuur om deze minder brandbaar te maken. PBDE's zijn mogelijk kankerverwekkend en sommige PBDE-moleculen kunnen via de placenta een ongeboren kind bereiken. PBDE's zijn mogelijk hormoonverstorend (onder andere verstoring van schildklierhormonenhuishouding). PBDE's en hexabroomcyclododecaan (HBCD) in serum geven een maat voor gecumuleerde blootstelling aan gebromeerde vlamvertragers.

2. Het POP's-Protocol

a) Inhoud en doelstelling van het Protocol

POP's zijn een verzameling van organische stoffen die in verschillende mate resistent zijn tegen fotolytische, biologische en chemische degradatie. Door de lage wateroplosbaarheid en hoge lipofiliteit en het frequente voorkomen van gehalogeneerde substituenten worden de POP's gekenmerkt door een toxisch, persistent en bioaccumulerend karakter. Het semi-vluchtige karakter zorgt er tevens voor dat de POP's in hoge mate vatbaar zijn voor grensoverschrijdend transport in de lucht over lange afstanden en depositie. POP's kunnen zowel in de directe nabijheid van de bron als op grote afstanden schadelijke effecten veroorzaken op de volksgezondheid en op het leefmilieu.

Het Protocol richt zich op 16 stoffen aangewezen op grond van bewezen risico's, met name 11 pesticiden, 2 industriële chemicaliën en 3 tussenproducten of contaminanten.

Het Protocol wil de uitstoot, de emissies en het lekken van persistente organische verbindingen bestrijden, verminderen of uitschakelen. Het verbiedt de aanmaak en het gebruik van bepaalde producten als aldrin, chlordaan, chloordecon, diëldrin, endrin, hexabroombifenyyl, mirex en toxafeen. Andere producten (zoals dichloordifenyyltrichloorethaan (DDT), heptachloor, hexachloorbenzeen (HCB) en PCB's moesten volgens een bepaald tijdschema worden afgebouwd. Tot slot legt het Protocol grote beperkingen op aan het gebruik van DDT, hexachloorcyclohexaan (HCH) (met inbegrip van lindaan) en PCB's.

Er werden ook bepalingen getroffen in verband met de onbedoelde aanmaak van bepaalde stoffen bij afvalverbranding, verbranding en fabricage van metalen en door niet-stationaire bronnen. De partijen werden er in concreto toe verplicht hun uitstoot van dioxines, furanen en PAK's te reduceren tot een lager peil dan in 1990 (of van enig ander jaar tussen 1985 en 1995).

Het Protocol is in werking getreden op 23 oktober 2003 nadat het door 16 staten werd geratificeerd. Momenteel hebben 33 staten geratificeerd.

b) Amendering van het Protocol

Tijdens de vergadering van het Uitvoerend Orgaan van het LRTAP-Verdrag van 14 tot 18 december 2009 werden de onderhandelingen over de amendering van het POP's-Protocol afgerond.

Het amenderingsvoorstel neemt bepalingen op rond volgende stoffen in bijlage I: hexachloorbutadieen, HCH, hexabroomdifenyylether en heptabroomdifenyylether, te-

trabroomdifenylether en pentabroomdifenylether, pentachloorbenzeen, PFOS, polygechloreerde naftalenen (PCN) en korte keten gechlorineerde paraffines (SCCP). In bijlage II worden bepalingen voor PFOS en SCCP opgenomen, terwijl de bepalingen inzake DDT, HCH en PCB's verwijderd worden omdat deze stoffen nu volledig onder bijlage I vallen. In bijlage III worden PCB's toegevoegd als stoffen waarvoor de jaarlijkse emissies moeten gereduceerd worden tot op het niveau van een basisjaar.

c) Link met het EU-beleid (Europese Unie)

Verordening 850/2004 van 29 april 2004 betreffende persistente organische verontreinigende stoffen en tot wijziging van richtlijn 79/117/EEG vulde de op dat moment bestaande EU-reglementering aan met bepalingen uit het POP's-Protocol en het Verdrag van Stockholm binnen UNEP. Deze verordening werd voor wat betreft de amenderingen aan het voorliggende Protocol, laatst gewijzigd door de verordening 2015/2030 van 13 november 2015. Andere relevante wijzigingen werden eerder aangebracht door verordeningen 519/2012 van 19 juni 2012, 757/2010 van 24 augustus 2010 en in mindere mate door de verordening 756/2010 van 24 augustus 2010.

Bij een aantal betrokken stoffen (hexachloorbutadieen, polychloor-naftaleen, SCCP, tetrabroomdifenylether en pentabroomdifenylether) is een beperkte vrijstellingsmogelijkheid voorzien door te verwijzen naar artikel 4.2 van verordening 850/2004. Deze bepaling voorziet in een vrijstelling voor bepaalde stoffen indien die stof voorkomt als bestanddeel van artikelen die al in gebruik waren vóór of op de datum van inwerkingtreding van de betreffende verordening.

Voor wat PCB's betreft, wordt gesteld dat onverminderd richtlijn 96/59/EG artikelen die ten tijde van de inwerkingtreding van de betreffende verordening al in gebruik zijn, mogen worden gebruikt.

Een specifiek regime geldt ook nog voor PFOS. Hier wordt ook verwezen naar de betrokken bepalingen van artikel 4.2 wat het gebruik van artikelen met PFOS betreft die al in gebruik waren vóór 25 augustus 2010. Aanvullend werd een aantal specifieke toepassingen toegestaan als de in het milieu vrijkomende hoeveelheid tot een minimum wordt beperkt (met als bijkomende voorwaarde dat de lidstaten om de vier jaar bij de Commissie verslag uitbrengen over de vorderingen bij de eliminatie van PFOS).

In verordening 519/2012 wordt expliciet verwezen naar de amenderingen van het POP's-Protocol. De verordening houdt hier rekening mee, wat betekent dat de hiervoor vermelde vrijstellingsmogelijkheden ook bestaan in het POP's-Protocol. De tabel in bijlage 1 geeft aan door welke verordening de verschillende stoffen zijn gedekt.

Bij de bespreking van het ratificatiedossier op EU-niveau werd door de Commissie duidelijk aangegeven dat de bestaande EU-regelgeving al voldoet aan de bepalingen uit het geamendeerde Protocol. Binnen de Europese Raad is het ratificatiebesluit al een eerste keer goedgekeurd en het Europese Parlement heeft ook al zijn fiat gegeven (2 februari 2016). Er rest alleen nog een tweede en finale goedkeuring door de Raad om de ratificatie door de EU af te ronden.

d) Beleid in Vlaanderen en België

Waar het beleid inzake productie- en gebruiksbepalingen van POP's vroeger voornamelijk op Belgisch (federaal) niveau tot stand kwam, gebeurt dit sinds begin jaren 2000 voornamelijk op EU-niveau middels verordeningen. Hierbij wordt vaak uitvoering gegeven aan internationale verdragen (zoals het voorliggende POP's-

Protocol onder het LRTAP-Verdrag of het Verdrag van Stockholm binnen UNEP (United Nations Environment Programme).

Beleid inzake emissies is een gewestelijke aangelegenheid. In de Vlaamse milieu-wetgeving (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning, VLAREM) zijn voor een aantal POP's algemene emissiegrenswaarden opgenomen. Voor verschillende sectoren zijn bijkomende sectorale normen vastgesteld.

Er wordt bij de milieuvergunningsaanvraag toegezien op de beperkingen zoals vastgelegd in verordening 850/2004 van 29 april 2004. Er wordt eveneens toegezien op de stoffen die onderhevig zijn aan beperkingen of autorisaties volgens de REACH-verordening (EG nr. 1907/2006).

De aanwezigheid van POP's in het leefmilieu wordt door de VMM gemonitord in haar emissie-inventaris en meetnetten lucht en water. Sinds 2000 wordt in Vlaanderen ook het Vlaamse humane biomonitoringprogramma uitgevoerd. De verschillende meetcampagnes dienen niet alleen om een beeld te geven van de verbanden tussen milieuvervuiling en gezondheid in Vlaanderen, zij hebben vooral als doel een concrete basis te leveren voor een aangepast en efficiënt beleid. Zij dragen concreet bij tot de evaluatie van het lopende beleid rond POP's en tonen aan waar bijstellingen nodig zijn.

Voor meer info over het beleid in Vlaanderen en België met betrekking tot de bepalingen uit het Protocol wordt verwezen naar de bespreking van de artikelen van en de bijlagen bij het Protocol.

3. Ontvangen adviezen

a) Advies Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad)

De Minaraad liet bij brief van 28 oktober 2016 weten dat ter zake geen advies wordt uitgebracht.

b) Advies Raad van State

Advies nr. 60.478/VR van de Raad van State van 27 januari 2017 bevat de volgende opmerkingen:

- In randnummer 4 van het advies merkt de Raad van State op dat de procedure van voorafgaande instemming, die opgenomen is in artikel 3 en 4 van het ontwerp van instemmingsdecreet voor wijzigingen van de bijlage V, respectievelijk van de bijlagen I tot IV, VI en VIII van het gewijzigd POP's-Protocol, in het geheel geen afbreuk doet aan de verplichting die voortvloeit uit artikel 190 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 55 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) om die wijzigingen bekend te maken in het Belgisch Staatsblad opdat ze bindend worden in het interne recht.

De Raad verklaart dat:

- a) krachtens artikel 190 van de Grondwet alleen de wetgever bevoegd is om te bepalen in welke vorm wetten en verordeningen bekendgemaakt moeten worden opdat ze verbindend zijn;
- b) krachtens artikel 55, BWHI, de decreten na hun afkondiging in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt worden, terwijl artikel 56, BWHI, bepaalt dat de decreten verbindend zijn de tiende dag na die van deze bekendmaking, tenzij zij een andere termijn bepalen;
- c) volgens het Hof van Cassatie die grondwetsbepaling van overeenkomstige toepassing is op internationale akten, zodat verdragen niet aan particulie-

ren kunnen worden tegengeworpen zolang ze niet integraal in het Belgisch Staatsblad zijn bekendgemaakt.

De Raad concludeert dat de toekomstige wijzigingen aan de bijlagen waarover het in dit geval gaat, bijgevolg bekendgemaakt behoren te worden in het Belgisch Staatsblad en dat niets eraan in de weg staat dat bijvoorbeeld de federale overheid deze taak op zich neemt.

Deze opmerking wordt ter harte genomen in die zin dat de federale overheid, tot wiens exclusieve bevoegdheid de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad behoort, hierop geattendeerd zal worden.

- In randnummer 5 stelt de Raad van State dat de voorliggende instemming met de wijzigingen van de bijlagen V en VII, aangenomen bij beslissing 2009/3 van het Uitvoerend Orgaan, overbodig is aangezien het Vlaams Parlement reeds voorafgaand instemming hiermee heeft verleend met toepassing van artikel 2, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 houdende instemming met het protocol bij het verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake persistente organische stoffen, met bijlagen, ondertekend te Aarhus op 24 juni 1998.

Ter wille van de duidelijkheid in het rechtsverkeer, verdient het, aldus de Raad, aanbeveling om de instemming met deze wijzigingen uit het ontwerp van instemmingsdecreet weg te laten.

Om hieraan tegemoet te komen, werd in artikel 2 van het ontwerp van decreet een tweede lid ingevoegd dat bepaalt dat het eerste lid niet van toepassing is op bijlage V en VII waarvoor instemming verleend werd met toepassing van artikel 2, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 houdende instemming met het protocol bij het verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake persistente organische stoffen, met bijlagen, ondertekend te Aarhus op 24 juni 1998.

- In randnummer 6 wijst de Raad van State erop dat artikel 3 van het ontwerp een procedure van voorafgaande instemming met wijzigingen van bijlage V van het gewijzigde POP's-Protocol bevat, terwijl ook artikel 2, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 een dergelijke voorafgaande instemmingsprocedure bevat, evenwel, in tegenstelling tot artikel 3 van het ontwerp, zonder nadere omschrijving van een verzetsmogelijkheid, en dat het naast elkaar blijven bestaan van het aangehaalde artikel 2, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 en het ontworpen artikel 3 voor verwarring kan zorgen.

De Raad wijst er vervolgens op dat de instemming een akte is van hoog politiek en juridisch toezicht van het parlement op de regering betreffende haar verdragsluitende bevoegdheid. De instemming is geen normatieve rechtshandeling, zo stelt ze, en heeft op zich geen rechtscheppende kracht. Het ontstaan van de verbintenissen ten aanzien van de andere verdragspartijen is in principe geregeld in het verdrag zelf. Aangezien de instemming bijgevolg onmiddellijk is uitgewerkt, is er, geen beletsel om artikel 2, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 op te heffen.

Hiermee weerlegt zij het argument dat de genoemde opheffing niet zou mogen gebeuren omdat enerzijds het geamendeerde protocol pas in werking treedt wanneer voldoende partijen dit geratificeerd hebben, wat tot op heden niet het geval is zodat het oorspronkelijke protocol van kracht blijft en omdat anderzijds, zelfs wanneer het geamendeerde protocol in werking is getreden, het oorspronkelijke protocol van kracht blijft voor partijen die het geamendeerde protocol niet geratificeerd hebben, maar ook voor partijen die dat wel gedaan hebben,

voor wat betreft hun verplichtingen ten opzichte van partijen die de amendering nog niet hebben geratificeerd.

Om hieraan tegemoet te komen, werd een nieuw artikel 5 in het ontwerp van decreet toegevoegd dat het tweede lid van artikel 2 van het decreet van 26 maart 2004 houdende instemming met het protocol bij het verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake persistente organische stoffen, met bijlagen, ondertekend te Aarhus op 24 juni 1998, opheft.

- Ten slotte adviseert de Raad van State in randnummer 7 om naast de Nederlandse vertaling ook de Franse en/of Engelse authentieke versie van de amendementen om instemming voor te leggen aan het Vlaams Parlement, teneinde de leden volledig voor te lichten over de juiste draagwijdte van deze amenderingen.

B. Toelichting bij de artikelen

Op de vergadering van het Uitvoerend Orgaan van 14 tot 18 december 2009 werden drie beslissingen aangenomen voor de amendering van het POP's-Protocol. Beslissing 2009/1 amendeert de tekst van het Protocol en de bijlagen I, II, III, IV, VI en VIII. Beslissing 2009/2 behandelt de opname van SCCP en PCN in bijlagen I en II van het Protocol. SCCP en PCN werden niet in beslissing 2009/1 opgenomen op aandringen van de VS en Canada, zo zijn zij niet verplicht om alle amendementen samen te ratificeren en kunnen ze de amendementen over SCCP en PCN dus later – of zelfs niet – ratificeren. Beslissing 2009/3 amendeert de bijlagen V en VII die een andere amenderingprocedure kennen dan de overige bijlagen en daarom in een afzonderlijke beslissing opgenomen zijn.

Beslissingen 2009/1 en 2009/2 bestaan uit dezelfde drie artikelen:

- artikel 1 lijst de amenderingen op;
- volgens artikel 2 kan een partij de amendementen slechts aanvaarden als het het Protocol zelf al aanvaard heeft of tegelijkertijd aanvaardt;
- artikel 3 stelt dat de amendementen in werking treden op de negentigste dag na de datum waarop twee derde van de partijen bij het Protocol de amendementen geratificeerd hebben.

Beslissing 2009/3 bestaat uit twee artikelen:

- artikel 1 lijst de amenderingen op;
- artikel 2 betreft de inwerkingtreding. Deze bedraagt 90 dagen na de bekendmaking van de amendementen aan de partijen, tenzij de partij binnen deze termijn aan de depositaris laat weten dat zij niet instemt met deze amendementen. Voor België is dit niet gebeurd, wat betekent dat deze amendementen al van kracht zijn (sinds 13 december 2010).

Beslissingen 2009/1, 2009/2 en 2009/3 amenderen het POP's-Protocol. Omdat de amenderingen aan bijlagen V en VII (middels beslissing 2009/3) al van kracht zijn (behoeven geen ratificatie meer), worden zij niet mee opgenomen in het voorliggende ratificatie-instrument.

Hierna worden de wijzigingen aan de artikels en de bijlagen van het Protocol (in-gevolge de beslissingen 2009/1 en 2009/2) toegelicht en wordt aangegeven waar een omzetting in Vlaamse regelgeving nodig is. 'Artikel' verwijst hierna dus naar het artikel in het Protocol en niet naar het artikel in de betreffende beslissing zoals bovenstaand beschreven. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de oorspronkelijke en geamendeerde versie van het Protocol. Artikels die niet gewijzigd worden, worden niet besproken.

artikel / bijlage		geamendeerd
Preambules	Overwegingen	Nee
art. 1	Definities	Ja
art. 2	Doelstelling	Nee
art. 3	Basisverplichtingen	Ja
art. 4	Uitzonderingen	Nee
art. 5	Uitwisseling van informatie en technologie	Nee
art. 6	Bewustmaking van brede publiek	Nee
art. 7	Strategieën, beleid, programma's, maatregelen en informatie	Nee
art. 8	Onderzoek, ontwikkeling en monitoring	Nee
art. 9	Rapportering	Nee
art. 10	Herzieningen door de partijen	Nee
art. 11	Nalevingsvoorschriften	Nee
art. 12	Beslechting van geschillen	Nee
art. 13	Referentie naar bijlagen	Ja
art. 14	Amenderingen	Ja
art. 15	Handtekening	Nee
art. 16	Ratificatie	Ja
art. 17	Depositaris	Nee
art. 18	Inwerkingtreding	Nee
art. 19	Terugtrekking	Nee
art. 20	Authentieke teksten	Nee
Bijlage I	Stoffen gepland voor eliminatie	Ja
Bijlage II	Stoffen gepland voor gebruiksbependingen	Ja
Bijlage III	Stoffen waar in Art. 3 naar verwezen wordt en het referentiejaar	Ja
Bijlage IV	Grenswaarden voor PCDD/F van belangrijke stationaire bronnen	Ja
Bijlage V	BBT voor stationaire bronnen	Ja (2009/3)
Bijlage VI	Overgangstermijnen	Ja
Bijlage VII	Aanbevolen maatregelen voor mobiele bronnen	Geschrapt (2009/3)
Bijlage VIII	Belangrijke stationaire bronnen	Ja

Artikel 1 geeft de definities en een aantal begrippen weer zoals ze voor het Protocol van toepassing zijn. Bij de amendering wordt de definitie voor 'nieuwe stationaire bron' aangepast. Met deze definitie wordt rekening gehouden bij de bespreking van de volgende artikelen en de bijlagen. De definitie behoeft geen verdere, expliciete omzetting.

Artikel 3 bevat de basisverplichtingen en vormt de kern van het Protocol. Aan dit artikel is inhoudelijk niets gewijzigd. De wijzigingen houden verband met wijzigingen aan de bijlagen en worden daar besproken. De basisverplichtingen van het Protocol zijn:

- maatregelen nemen om de productie en het gebruik van de in bijlage I vermelde stoffen stop te zetten;
- maatregelen nemen om het gebruik van de in bijlage II vermelde stoffen te beperken tot de in deze bijlage beschreven toepassingen;
- de totale jaarlijkse emissies van de stoffen vermeld in bijlage III verminderen ten opzichte van het emissieniveau in een referentiejaar. Dit moet gebeuren door het nemen van effectieve maatregelen, eigen aan de voor die partij specifieke omstandigheden;
- voor de in bijlage I, II en III vermelde stoffen moet iedere partij passende strategieën ontwikkelen ter bepaling van nog in gebruik zijnde artikelen en van af-

- valstoffen die dergelijke stoffen bevatten. Tevens neemt iedere partij passende maatregelen om ervoor te zorgen dat die afvalstoffen en die artikelen wanneer ze afval worden, op een milieuvriendelijke manier vernietigd of verwijderd worden;
- de toepassing van de beste beschikbare technieken (BBT) voor zowel bestaande als nieuwe installaties en emissiegrenswaarden voor de verschillende types afvalverbrandingsovens.

Voor de bepalingen die betrekking hebben op de bijlagen bij het Protocol, wordt verwezen naar de bespreking van die bijlagen, verderop in dit document.

De toepassing van BBT is in Vlaanderen verplicht door artikel 4.1.2.1. van Titel II van het VLAREM. Bovendien zijn de milieuvergunningsvoorwaarden in Vlaanderen nu al gebaseerd op de toepassing van BBT. De RIE-Richtlijn (2010/75/EU) werd omgezet in VLAREM middels het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juni 2013 (publicatie Belgisch Staatsblad 10 september 2013). Deze richtlijn stelt dat de lidstaten er zorg voor moeten dragen op de hoogte te blijven van BBT. Dit wordt onder meer bewerkstelligd door de verspreiding van BREF-documenten (BREF staat voor Best Reference, hierin wordt voor elke sector nagegaan wat BBT) tussen de verschillende lidstaten. Het in 1995 opgerichte Vlaams BBT-kenniscentrum verzamelt informatie en voert studies uit met betrekking tot BBT, verleent assistentie bij het opstellen van BREF-documenten en draagt bij tot de verspreiding ervan. Bovenop de BREF-documenten worden in Vlaanderen Vlaamse BBT uitgewerkt, hetzij voor sectoren die niet in de BREF-documenten aan bod komen, hetzij om de BREF-documenten verder te vertalen naar de Vlaamse situatie.

Artikel 13 werd alleen tekstueel aangepast in functie van de aanpassingen aan de bijlagen. De verwijzing naar bijlage VII werd geschrapt.

Artikel 14 bevat de voorschriften inzake wijzigingen aan het Protocol. Betreffende de toevoeging van een persistente organische stof aan bijlage I, II of III moet eerst aan de criteria en procedures van besluit 1998/2 van het Uitvoerend Orgaan voldaan worden alvorens de amenderingsprocedure kan worden gestart. Dit artikel werd aangepast om een versnelde amenderingsprocedure voor de bijlagen in te voeren. Deze procedure houdt in dat een amendement in werking treedt voor een partij 1 jaar na de bekendmaking ervan aan alle partijen, tenzij deze partij binnen dat jaar schriftelijk laat weten dat het niet in staat is dat amendement te aanvaarden. Indien een partij deze procedure aanvaardt, moet het in de toekomst amendementen aan die bijlagen dus niet meer afzonderlijk ratificeren. Indien een partij deze procedure niet aanvaardt, moet het dat melden in zijn ratificatie-instrument op het moment van ratificatie van deze amenderingen. Aangezien de amendementen bij consensus moeten aangenomen worden, en gezien deze versnelde amenderingsprocedure voornamelijk op vraag van de EU is opgenomen, wordt hier in het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet geen melding van gemaakt, wat betekent dat Vlaanderen met deze procedure instemt.

Indien een partij niet wenst gebruik te maken van de hiervoor beschreven versnelde aanvaardingsprocedure, moet volgens nieuwe paragraaf 3 van artikel 16 de partij dit aangeven in haar ratificatie-instrument.

Aangaande de inwerkingtreding van de amendementen kan nog worden aangestipt dat deze in werking treden op de negentigste dag volgend op de datum waarop twee derde van de partijen ten tijde van de aanneming van de amendementen hun instrument van aanvaarding van de amendementen heeft neergelegd.

Bijlage I bevat de stoffen waarvan de productie en het gebruik worden gestaakt. Het gaat om een lijst van twaalf stoffen: aldrin, chloordaan, chloordecon, DDT, dieldrin, endrin, heptachloor, hexabroombifenyyl, HCB, mirex, PCB's en toxafeen.

Per stof worden uitvoeringsvoorschriften opgegeven. Bij de amendering worden enerzijds de randvoorwaarden voor een aantal stoffen verwijderd en anderzijds worden stoffen toegevoegd aan deze bijlage: hexachloorbutadien, hexachloorcyclohexaan, hexabroomdifenylether en heptabroomdifenylether, tetrabroomdifenylether en pentabroomdifenylether, pentachloorbenzeen, PFOS, PCN en SCCP.

Bijlage II behandelt de stoffen waarvoor gebruiksbeperkingen worden ingevoerd. Het gaat om een lijst van drie stoffen met name DDT, HCH en PCB's. Voor deze drie stoffen worden eveneens uitvoeringsvoorschriften opgegeven. Bij de amendering worden deze drie stoffen verwijderd uit deze bijlage (vallen nu alle drie onder bijlage I) en worden bepalingen voor PFOS en SCCP opgenomen.

Bijlage I en bijlage II betreffen een federale materie. Aan deze vereisten voldoet België middels de Europese verordeningen ter zake. Dit wordt verder toegelicht in bijlage 1 van deze memorie van toelichting.

Bijlage III bevat nadere regels voor de in artikel 3, lid 5, punt a, bedoelde stoffen en het referentiejaar voor de verplichting. Het gaat om een lijst van drie stoffen (PAK's, dioxinen/furanen en HCB) en het referentiejaar (1990 of een jaar tussen 1985 en 1995). Bij de amendering worden PCB's aan deze lijst toegevoegd. Hiervoor wordt als referentiejaar 2005 voorgesteld, waarbij de mogelijkheid wordt gelaten om een jaar tussen 1995 en 2010 te kiezen.

De Interministeriële Conferentie Leefmilieu besliste op 21 juni 2002 om als referentiejaar voor PAK's, dioxines/furanen en HCB het jaar 1990 te kiezen. Voor deze drie stoffen is op Belgisch niveau aan de verplichting uit het Protocol voldaan: de jaarlijkse emissies van dioxines daalden van 576 g TEQ in 1990 tot 36 g TEQ (Toxic Equivalent Quantity) in 2014, de jaarlijkse emissies van PAK's van 79 ton in 1990 tot 23 ton in 2014 en de jaarlijkse emissies van HCB van 70 kg in 1990 naar 9 kg in 2014.

Op 6 juli 2016 besliste de Interministeriële Conferentie Leefmilieu om als referentiejaar voor PCB's het jaar 2005 te kiezen. Tussen 2005 en 2014 daalden de jaarlijkse PCB-emissies van 71 kg naar 11 kg. Dit zal aan het LRTAP-secretariaat gemeld worden wanneer het ratificatie-instrument voor het geamendeerde Protocol wordt neergelegd.

Bijlage IV bevat de grenswaarden voor polygechloreerde dibenzo-p-dioxinen en polygechloreerde dibenzofuranen (PCDD/F) uit belangrijke stationaire bronnen. Bij de amendering worden grenswaarden toegevoegd voor de verbranding van niet-gevaarlijk industrieel afval, sinterfabrieken en vlamboogovens (voor staalproductie). Voor de verbrandingsactiviteiten waarvoor reeds grenswaarden waren opgenomen, worden bijkomende (strengere) grenswaarden opgelegd voor nieuwe installaties. Aan de verplichtingen uit bijlage IV inzake de grenswaarden voor dioxines wordt reeds voldaan:

- voor afvalverbranding: VLAREM II, artikel 5.2.3bis.1.15, 4°, en artikel 5.2.3bis.1.20;
- voor sinterfabrieken en vlamboogovens: VLAREM II, artikel 5.29.0.6, §1, 3°.

Bijlage VI bevat een tijdschema voor de toepassing van grenswaarden en BBT op nieuwe en bestaande stationaire bronnen. Dit tijdschema ziet eruit als volgt: 2 jaar na de datum van inwerkingtreding van dit Protocol voor nieuwe stationaire bronnen en 8 jaar voor bestaande stationaire bronnen. Voor de bestaande stationaire bronnen kan deze termijn verlengd worden overeenkomstig de afschrijvingsperiode bepaald in de nationale wetgeving. Voor landen met een economie in transitie wordt een overgangstermijn tot 15 jaar na de inwerkingtreding van het Protocol voorzien. Met dit tijdschema werd rekening gehouden bij de beoordeling van de bepalingen uit de overige bijlagen en wordt tegemoet gekomen aan de nood van

CET (CET: countries with economy in transition) om flexibiliteit te bekomen bij het naleven van de verplichtingen uit het Protocol. Op deze manier worden deze landen gestimuleerd om tot ratificatie van het Protocol en zijn amenderingen over te gaan, hetgeen de reductie van luchtverontreiniging over lange afstand ten goede komt.

Bijlage VIII somt de belangrijke categorieën van stationaire bronnen op. Het gaat om een lijst van 12 categorieën: afvalverbranding, sinterfabrieken, koperproductie, staalproductie, aluminiumsmelterijen in secundaire industrie, grote stookinstallaties groter dan 50 MW, huisverwarmingsinstallaties, houtverbrandingsinstallaties kleiner dan 50 MW, cokesproductie, anodeproductie, aluminiumproductie met Soederbergprocédé en installaties voor houtverduurzaming. Bij de amendering werden hier twee categorieën aan toegevoegd: specifieke chemische processen waarbij ongewild gevormde POP's worden uitgestoten (specifiek de productie van chloorfenolen en chlooranil) en thermische processen in de metallurgische industrie. Deze bijlage behoeft geen omzetting.

De bepalingen uit het oorspronkelijke POP's-Protocol werden allemaal omgezet in Europese, Belgische of Vlaamse regelgeving en beleid. Bij de amendering van het Protocol werd in belangrijke mate uitgegaan van de bestaande Europese regelgeving (bijvoorbeeld emissiegrenswaarden, toepassing BBT) en de bepalingen die verder gingen dan de Europese regelgeving zijn intussen gedekt door verordening 519/2012. De voornaamste doelstelling van de amendering van het POP's-Protocol is dan ook het verhogen van het aantal ratificaties bij voornamelijk de landen uit Oost-Europa en de ex-Sovjet-Unie. Dit moet er op termijn toe leiden dat de emissies in deze landen voor de voornaamste bronnen gereduceerd worden tot het niveau dat in de EU momenteel als norm is opgenomen. Een reductie van de emissies in deze landen zal in de EU, en dus ook in België, leiden tot een vermindering van de milieu- en gezondheidsimpact door luchtverontreiniging.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING:

Maatregelen inzake de productie en het gebruik van POP's
opgesomd in bijlage I en II van het Protocol
en
bijlage II van het POP's-Protocol

Bijlage 1 – Maatregelen inzake de productie en het gebruik van POP's opgesomd in Bijlage I en II van het Protocol

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de inhoud van de Bijlagen bij het Protocol in verband met pesticiden en geeft aan welke maatregelen op nationaal vlak in België werden getroffen. Alle stoffen zijn het onderwerp van een Europese verordening, in de tabel wordt aangegeven welke verordening voor elke stof van toepassing is.

Bijlage I van het POP's-Protocol inzake			Europese verordening
stof	uitvoeringsvoorschriften		
	staking van	voorwaarden	
aldrin CAS: 309-00-2	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
chloordaan CAS: 57-74-9	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
chlordecon CAS: 143-50-0	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
DDT CAS: 50-29-3	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
dieldrin	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
endrin	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
heptachloor	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
hexabroombi-fenyl	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
hexabroom-difenylether en heptabroom-difenylether	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	1. Een Partij kan de recycling van artikelen die een van deze stoffen bevatten of kunnen bevatten en het gebruik en definitieve verwijdering van artikelen die vervaardigd zijn van gerecyclede materialen die een van deze stoffen bevatten of kunnen bevatten toestaan mits het gebruik en definitieve verwijdering op een voor het milieu verantwoorde wijze geschieden en er niet toe leiden dat een van deze stoffen wordt teruggewonnen ten behoeve van hergebruik. 2. Met ingang van 2013 en daarna om de vier jaar totdat bovenstaande voorwaarde wordt afgeschaft of anderszins komt te vervallen, beoordeelt het uitvoerend orgaan de voortgang die de Partijen hebben geboekt met de verwezenlijking van het uiteindelijke doel van de uitbanning van deze stoffen uit artikelen en beoordeelt het of de voorwaarde, die in elk geval uiterlijk in 2030 zal vervallen, nog noodzakelijk is.	

HCB	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
hexachloor-butadieen	de productie	geen	519/2012
	het gebruik	geen	
hexachloorcyclohexaan	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	Geen, behalve voor het gamma-isomeer van HCH (lindaan), gebruikt als lokaal insecticide voor de volksgezondheid. Deze toepassingen worden ingevolge dit Protocol in 2012 of een jaar nadat de wijziging van kracht wordt opnieuw beoordeeld, naar gelang van hetgeen het laatst geschiedt.	
SCCP	de productie	Geen, behalve voor productie voor de toepassingen gespecificeerd in bijlage II	519/2012
	het gebruik	Geen, behalve voor de toepassingen gespecificeerd in bijlage II	
mirex	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
pentachloorbenzeen	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	
PFOS	de productie	Geen, behalve voor productie voor de toepassingen (a) – (c) hieronder en (a) – (e) in bijlage II	757/2010
	het gebruik	1. Geen, behalve voor het volgende gebruik en het gebruik onder a – e in bijlage II: a. chroomgalvanisatie, chroomanodisatie en reverse etching (elektronisch etsen) tot 2014; b. chemisch of autokatalytisch plateren met nikkel-polytetrafluorethyleen tot 2014; c. etsen van kunststof substraten alvorens ze te metalliseren tot 2014; d. brandblusschuimen, maar uitsluitend indien zij voor 18 december 2009 zijn geproduceerd of in gebruik waren. Ter zake van brandblusschuimen: i. De Partijen moeten trachten brandblusschuimen die PFOS bevatten en voor 18 december 2009 geproduceerd zijn of in gebruik waren uit te bannen en brengen van hun vorderingen in 2014 verslag uit aan het uitvoerend orgaan; ii. Op basis van de verslagen door de Partijen en punt i, beoordeelt het uitvoerend orgaan in 2015 of het gebruik van brandblusschuimen die PFOS bevatten en voor 18 december 2009 geproduceerd zijn of in gebruik waren onderworpen moeten worden aan aanvullende beperkingen.	

	de productie	geen	
	het gebruik	Geen. Ten aanzien van PCB's die op de invoeringsdatum in gebruik zijn, zullen de Partijen: 1. Zich vastberaden inspannen teneinde: a. het gebruik van identificeerbare PCB's in apparatuur (bijvoorbeeld transformatoren, condensatoren of andere apparatuur die restvloeistoffen bevatten) welke hoeveelheden PCB's van meer dan 5 dm³ bevatten en in een concentratie van 0,05% PCB's of meer, zo snel mogelijk, maar uiterlijk op 3 december 2010 uit te bannen, of 31 december 2015 voor landen met een economie in overgang; b. de vernietiging of ontsmetting, op een voor het milieu verantwoorde wijze, te doen verlopen van: alle vloeibare PCB's bedoeld in a en andere vloeibare PCB's die meer dan 0,005% PCB's bevatten die zich niet in apparatuur bevinden en wel uiterlijk op 31 december 2015; voor landen met een economie in overgang geldt 31 december 2020 als uiterste datum; alle vloeibare PCB's bedoeld in punt 2, onder a, uiterlijk 31 december 2029; c. de ontsmetting of vernietiging van apparatuur bedoeld in 1 a en 2 a op een milieuverantwoorde wijze te doen verlopen. 2. Zich inspannen teneinde: a. apparatuur (bijvoorbeeld transformatoren, condensatoren of andere apparatuur die vloeistoffen bevatten) die meer dan 0,005% PCB's bevatten en een volume van meer dan 0,05 dm³ zo spoedig mogelijk maar uiterlijk 31 december 2025 te achterhalen en buiten gebruik te doen stellen; b. andere artikelen te achterhalen die meer dan 0,005% PCB's bevatten (bijvoorbeeld kabelmantels, verduurzaamd breekwerk en geverfde voorwerpen) en ze in overeenstemming met artikel 3, lid 3, te beheren. 3. Erop toezien dat de in 1 a en 2 a omschreven apparatuur niet wordt geëxporteerd of geïmporteerd anders dan ten behoeve van milieuverantwoord afvalbeheer. 4. Het volgende te bevorderen om blootstelling en gevaar te beperken teneinde het gebruik van PCB's te beheersen; a. PCB's uitsluitend gebruiken in intacte en niet-lekkende apparatuur en uitsluitend in omgevingen waar het gevaar van vrijkoming in het milieu tot een minimum beperkt kan worden en snel ondervangen kan worden; b. PCB's niet gebruiken in apparatuur in omgevingen die verband houden met de productie of verwerking van voedingsmiddelen of veevoeders; Indien PCB's worden gebruikt in bevolkte gebieden, waaronder scholen en ziekenhuizen, alle redelijke maatregelen nemen ter voorkoming van stroomuitval die brand zou kunnen veroorzaken, en apparatuur periodiek op lekkages controleren.	

PCN	de productie	geen	519/2012
	het gebruik	geen	
tetrabroom-difenylether en pentabroom-difenylether	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	1. Een Partij kan de recycling van artikelen die een van deze stoffen bevatten of kunnen bevatten en het gebruik en definitieve verwijdering van artikelen die vervaardigd zijn van gerecycleerde materialen die een van deze stoffen bevatten of kunnen bevatten toestaan mits het gebruik en definitieve verwijdering op een voor het milieu verantwoorde wijze gebeuren en er niet toe leiden dat een van deze stoffen wordt teruggewonnen ten behoeve van hergebruik. 2. Met ingang van 2013 en daarna om de vier jaar totdat bovenstaande voorwaarde wordt afgeschaft of anderszins komt te vervallen, beoordeelt het Uitvoerend Orgaan de voortgang die de Partijen hebben geboekt met de verwezenlijking van het uiteindelijke doel van de uitbanning van deze stoffen uit artikelen en beoordeelt het de voorwaarde, die in elk geval uiterlijk in 2030 zal vervallen, nog noodzakelijk is.	757/2010
toxafeen	de productie	geen	757/2010
	het gebruik	geen	

Bijlage II van het POP's-Protocol			Europese verordening
stof	uitvoeringsvoorschriften		
	gebruiksbeperkingen	voorwaarden	
SCCP	a. vlamvertragers in rubber gebruikt in transportbanden in de mijnbouw; b. vlamvertragers ten behoeve van hechtmiddelen in waterkeringen.	De Partijen moeten maatregelen nemen om deze toepassingen uit te bannen zodra er geschikte alternatieven voorhanden zijn. Uiterlijk in 2015 en daarna om de vier jaar brengt ieder Partij waar deze stoffen worden gebruikt verslag uit over de voortgang die geboekt is met de uitbanning ervan en verstrekt dienaangaande informatie aan het uitvoerend orgaan. Op grond van deze verslagen worden deze beperkte toepassingen opnieuw geëvalueerd.	519/2012
PFOS	a. fotoresistente- of antireflectiecoatings voor fotolithografische processen; b. fotografische coatings aangebracht op films, papier of printplaten; c. nevelonderdrukkers voor niet-decoratieve hardverchroming met chroom (VI) en bevochtigingsmiddelen voor toepassing bij gecontroleerde galvanisatiesystemen; d. hydraulische vloeistoffen voor de luchtvaart; e. bepaalde medische apparatuur (bijvoorbeeld ethyleentetrafluorethyleen copolymeer (EFTE) lagen en productie van radio-opake EFTE, medisch apparatuur voor in-vitro diagnostiek en CCD-kleurfilters).	De Partijen moeten maatregelen nemen om deze toepassingen uit te bannen zodra er geschikte alternatieven voorhanden zijn. Uiterlijk in 2015 en daarna om de vier jaar brengt iedere Partij waar deze stoffen worden gebruikt verslag uit over de voortgang die geboekt is met de uitbanning ervan en verstrekt dienaangaande informatie aan het uitvoerend orgaan. Op grond van deze verslagen worden deze beperkte toepassingen opnieuw geëvalueerd.	757/2010

VOORONTWERP VAN DECREET

Ontwerp van decreet houdende instemming met de wijzigingen aan het Protocol inzake persistente organische verontreinigende stoffen, met bijlagen, bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, gedaan op 18 december 2009 te Genève

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De wijzigingen aan het Protocol inzake persistente organische verontreinigende stoffen, met bijlagen, bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, gedaan op 18 december 2009 te Genève, hierna te noemen het "gewijzigd POP's Protocol", zullen volkomen gevolg hebben.

Art. 3. Onder voorbehoud van het derde lid zullen wijzigingen aan de bijlage V van het gewijzigd POP's Protocol, die met toepassing van artikel 14, lid 4, aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

De Vlaamse Regering meldt elke wijziging aan de bijlage als vermeld in het eerste lid, die aan de Partijen meegedeeld werd door de Executive Secretary of the Commission, binnen een termijn van één maand aan het Vlaams Parlement.

Binnen een termijn van één maand na de mededeling van de Vlaamse Regering, vermeld in het tweede lid, kan het Vlaams Parlement zich ertegen verzetten dat een wijziging als vermeld in het eerste lid, volkomen gevolg zal hebben.

Art. 4. Onder voorbehoud van het derde lid zullen wijzigingen aan de bijlagen I tot IV, VI en VIII van het gewijzigd POP's Protocol, die met toepassing van artikel 14, lid 5ter, aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

De Vlaamse Regering meldt elke wijziging aan een bijlage als vermeld in het eerste lid, die aan de Partijen meegedeeld werd door de Executive Secretary of the Commission, binnen een termijn van drie maanden aan het Vlaams Parlement.

Binnen een termijn van zes maanden na de mededeling van de Vlaamse Regering, vermeld in het tweede lid, kan het Vlaams Parlement zich ertegen verzetten dat een wijziging als vermeld in het eerste lid, volkomen gevolg zal hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

STRATEGISCHE
ADVIESRAAD
VOOR HET
BELEIDSDOMEIN
LEEFMILIEU,
NATUUR
EN ENERGIE

Minaraad

Kliniekstraat 25 - 4de verdieping
1070 Brussel
T 02 558 01 30
F 02 558 01 31
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

Mevrouw Joke Schauvliege
Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en
Energie
Koning Albert II-laan 20 bus 1
1000 Brussel

uw bericht van 19 september 2016	uw kenmerk K37/20160919-17451 K37/20160919-17452 K37/20160919-17453 K37/20160919-17454	ons kenmerk 01/M6/2016/563	bijlagen
Vragen naar / e-mail Jan.verheeke@minaraad.be	Telefoon 02 558 01 36	Datum 28 oktober 2016	

Mevrouw de minister,

Vorige maand ontving de Minaraad een viertal adviesvragen, telkens betreffende instemmingsdecreten die betrekking hebben op internationale of inter-gewestelijke akten inzake luchtkwaliteitsbeleid met name:

- inzake de wijziging aan het Protocol zware metalen;
- inzake wijzigingen aan het Protocol Göteborg ter bestrijding van verzuring, eutrofiëring en ozon;
- inzake het samenwerkingsakkoord Protocol Göteborg over grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand; en
- inzake wijzigingen aan het Protocol rond persistente verontreinigende stoffen.

Het Dagelijks Bestuur heeft beslist om in deze fase geen advies uit te brengen.

Met vriendelijke groeten,

Jan Verheeke
Secretaris

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 60.478/VR
van 27 januari 2017

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest
‘houdende instemming met de wijzigingen aan het Protocol
inzake persistente organische verontreinigende stoffen, met
bijlagen, bij het Verdrag van 1979 betreffende
grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand,
gedaan op 18 december 2009 te Genève’

Op 17 november 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw verzocht binnen een termijn van zestig dagen, verlengd tot vijfenzeventig dagen,¹ een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘houdende instemming met de wijzigingen aan het Protocol inzake persistente organische verontreinigende stoffen, met bijlagen, bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, gedaan op 18 december 2009 te Genève’.

Het voorontwerp is door de verenigde kamers onderzocht op 19 januari 2017. De verenigde kamers waren samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, voorzitter, Pierre LIÉNARDY, kamervoorzitter, Martine BAGUET, Wilfried VAN VAERENBERGH, Bernard BLERO en Patricia DE SOMERE, staatsraden, Marc RIGAUX, Michel TISON, Sébastien VAN DROOGHENBROECK en Marianne DONY, assessoren en Wim GEURTS en Anne-Catherine VAN GEERSDAELE, griffiers.

Het verslag is uitgebracht door Benoît JADOT, eerste auditeur-afdelingshoofd, en Kristine BAMS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 27 januari 2017.

*

¹ Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat de termijn van zestig dagen verlengd wordt tot vijfenzeventig dagen in het geval waarin het advies gegeven wordt door de verenigde kamers met toepassing van artikel 85*bis*.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond², alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe instemming te verlenen met de wijzigingen aan het Protocol inzake persistente organische verontreinigende stoffen, met bijlagen, bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, gedaan op 18 december 2009 te Genève (hierna : het gewijzigde POP's Protocol) (artikel 2 van het ontwerp). Op de vergadering van het Uitvoerend Orgaan van 14 tot 18 december 2009 werden drie beslissingen aangenomen voor de amendering van het POP's Protocol. Deze beslissingen 2009/1, 2009/2 en 2009/3 zijn het voorwerp van de voorliggende instemming.

Het ontwerp strekt er tevens toe om voorafgaande instemming te verlenen met wijzigingen aan de bijlage V van het gewijzigde POP's Protocol, die met toepassing van artikel 14, lid 4, worden aangenomen (artikel 3), alsook met wijzigingen aan de bijlagen I tot IV, VI en VIII van het gewijzigde POP's Protocol, die met toepassing van artikel 14, lid 5ter, worden aangenomen (artikel 4).

3. In de memorie van toelichting (A. Algemene toelichting) wordt met betrekking tot de goedkeuring van het voorliggende ontwerp van decreet bepaald dat het gemengde karakter van het POP's Protocol (federale overheid/Gewesten) werd vastgesteld in de Werkgroep Gemengde Verdragen van 13 mei 1998, en van de wijzigingen aan het POP's Protocol in de Werkgroep Gemengde Verdragen van 13 maart 2013.

Hiermee kan worden ingestemd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST VAN HET ONTWERP

4. De artikelen 3 en 4 van het ontwerp van instemmingsdecreet voorzien voor de wijzigingen van de bijlage V, respectievelijk van de bijlagen I tot IV, VI en VIII van het gewijzigd POP's Protocol in een voorafgaande instemmingsprocedure.

Deze procedure doet in het geheel geen afbreuk aan de verplichting die voortvloeit uit artikel 190 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 55 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' (BWHI) om die wijzigingen bekend te maken in het *Belgisch Staatsblad* opdat ze bindend worden in het interne recht.

² Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de conformiteit met de hogere rechtsnormen verstaan.

Krachtens artikel 190 van de Grondwet is alleen de wetgever bevoegd om te bepalen in welke vorm wetten en verordeningen bekendgemaakt moeten worden opdat ze verbindend zijn. Krachtens artikel 55 BWHI worden de decreten na hun afkondiging in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt, terwijl artikel 56 BWHI bepaalt dat de decreten verbindend zijn de tiende dag na die van deze bekendmaking, tenzij zij een andere termijn bepalen. Volgens het Hof van Cassatie is die grondwetsbepaling van overeenkomstige toepassing op internationale akten, zodat verdragen niet aan particulieren kunnen worden tegengeworpen zolang ze niet integraal in het *Belgisch Staatsblad* zijn bekendgemaakt.³

De toekomstige wijzigingen aan de bijlagen waarover het in dit geval gaat, behoren bijgevolg bekendgemaakt te worden in het *Belgisch Staatsblad*. Niets staat eraan in de weg dat bijvoorbeeld de federale overheid deze taak op zich neemt.

5. De memorie van toelichting (B. Toelichting bij de artikelen) vermeldt dat de amenderingen aan bijlagen V en VII middels beslissing 2009/3 al van kracht zijn (en geen ratificatie meer behoeven), maar “voor de volledigheid mee [worden] opgenomen in het voorliggende ratificatie-instrument”.

Aangezien het Vlaams Parlement reeds voorafgaand instemming heeft verleend aan de wijzigingen van de bijlagen V en VII, aangenomen bij beslissing 2009/3 van het Uitvoerend Orgaan met toepassing van artikel 2, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 ‘houdende instemming met het protocol bij het verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake persistente organische stoffen, met bijlagen, ondertekend te Aarhus op 24 juni 1998’ is de voorliggende (tweede) instemming met deze wijzigingen inderdaad overbodig.

Het verdient aanbeveling, ter wille van de duidelijkheid in het rechtsverkeer, de instemming met deze wijzigingen uit het ontwerp van instemmingsdecreet weg te laten. Zoals in de opmerking *sub* 4 eraan wordt herinnerd, houdt het gegeven dat met die wijzigingen op een stilzwijgende wijze is ingestemd door het Vlaams Parlement evenwel geen afwijking in van de verplichting om die wijzigingen in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken opdat ze uitwerking zouden hebben in het interne recht.

6. Artikel 3 van het ontwerp bevat een procedure van voorafgaande instemming met wijzigingen van bijlage V van het gewijzigde POP's Protocol, terwijl ook artikel 2, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 een dergelijke voorafgaande instemmingsprocedure bevat, evenwel, in tegenstelling tot artikel 3 van het ontwerp, zonder nadere omschrijving van een verzetsmogelijkheid. Het naast elkaar blijven bestaan van het aangehaalde artikel 2, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 en het ontworpen artikel 3 kan voor verwarring zorgen.

Op de vraag of betreffend artikel 2, tweede lid, niet moet worden opgeheven, antwoordde de gemachtigde het volgende:

³ Cass. 11 december 1953, *Arr. Verbr.* 1954, 252; Cass. 19 maart 1981, *Arr. Cass.* 1980-81, 808, *JT* 1982, 565-567, noot J. VERHOEVEN.

“Het artikel uit het decreet voor instemming met het oorspronkelijke protocol mag niet worden opgeheven. Enerzijds omdat het geamendeerde protocol pas in werking treedt wanneer voldoende partijen dit geratificeerd hebben, wat tot op heden niet het geval is (voor geen van de 3 geamendeerde protocollen), zodat het oorspronkelijke protocol van kracht blijft en anderzijds omdat, zelfs wanneer het geamendeerde protocol in werking is getreden, het oorspronkelijke protocol van kracht blijft voor partijen die het geamendeerde protocol niet geratificeerd hebben, maar ook voor partijen die dat wel gedaan hebben, voor wat betreft hun verplichtingen t.o.v. partijen die de amendering nog niet hebben geratificeerd.”

De instemming is een akte van hoog politiek en juridisch toezicht van het parlement op de regering betreffende haar verdragssluitende bevoegdheid. De instemming is geen normatieve rechtshandeling en heeft op zich geen rechtsscheppende kracht. Het ontstaan van de verbintenissen ten aanzien van de andere verdragspartijen is in principe geregeld in het verdrag zelf.⁴ Aangezien de instemming bijgevolg onmiddellijk is uitgewerkt, is er, in tegenstelling tot wat de gemachtigde stelt, geen beletsel om artikel 2, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 op te heffen. Mochten de indieners van het ontwerp daar toch niet voor kiezen, dienen zij minstens in de memorie van toelichting te verduidelijken dat, vanaf de inwerkingtreding van het voorliggend decreet, de procedure als omschreven in artikel 3 ervan van toepassing is.

7. In het aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, bezorgde dossier is enkel een Nederlandse vertaling opgenomen van de amendementen die om instemming aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd. Het is raadzaam, teneinde de leden van het Parlement volledig voor te lichten over de juiste draagwijdte van deze amenderingen, ook de Franse en/of de Engelse authentieke versie ervan bij het ontwerp te voegen.⁵

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME

⁴ L. VAN LOOY, “Parlementaire instemming met eenvoudige verdragswijzigingen: meer dan een verplicht nummer?”, *TvW* 2010, afl. 4, 283-298, nr. 9.

⁵ Alsook een link te vermelden naar de digitale vindplaats van de geconsolideerde authentieke versie en een geconsolideerde Nederlandse vertaling.

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De wijzigingen aan het Protocol inzake persistente organische verontreinigende stoffen, met bijlagen, bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, gedaan op 18 december 2009 te Genève, hierna te noemen het "gewijzigd POP's Protocol", zullen volkomen gevolg hebben.

Het eerste lid is niet van toepassing op bijlage V en VII waarvoor instemming verleend werd met toepassing van artikel 2, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 houdende instemming met het protocol bij het verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake persistente organische stoffen, met bijlagen, ondertekend te Aarhus op 24 juni 1998.

Art. 3. Onder voorbehoud van het derde lid zullen wijzigingen aan de bijlage V van het gewijzigd POP's Protocol, die met toepassing van artikel 14, lid 4, aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

De Vlaamse Regering meldt elke wijziging aan de bijlage als vermeld in het eerste lid, die aan de Partijen meegedeeld werd door de Executive Secretary of the Commission, binnen een termijn van één maand aan het Vlaams Parlement.

Binnen een termijn van één maand na de mededeling van de Vlaamse Regering, vermeld in het tweede lid, kan het Vlaams Parlement zich ertegen verzetten dat een wijziging als vermeld in het eerste lid, volkomen gevolg zal hebben.

Art. 4. Onder voorbehoud van het derde lid zullen wijzigingen aan de bijlagen I tot IV, VI en VIII van het gewijzigd POP's Protocol, die met toepassing van artikel 14, lid 5ter, aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

De Vlaamse Regering meldt elke wijziging aan een bijlage als vermeld in het eerste lid, die aan de Partijen meegedeeld werd door de Executive Secretary of the Commission, binnen een termijn van drie maanden aan het Vlaams Parlement.

Binnen een termijn van zes maanden na de mededeling van de Vlaamse Regering, vermeld in het tweede lid, kan het Vlaams Parlement zich ertegen verzetten dat een wijziging als vermeld in het eerste lid, volkomen gevolg zal hebben.

Art. 5. In artikel 2 van het decreet van 26 maart 2004 houdende instemming met het protocol bij het verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake persistente organische stoffen, met bijlagen, ondertekend te Aarhus op 24 juni 1998 wordt het tweede lid opgeheven.

Brussel, 19 mei 2017.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,
Joke SCHAUVLIEGE

BIJLAGEN:

- Besluit 2009/1: Wijziging van de tekst van het Protocol van 1998 inzake persistente organische verontreinigende stoffen en de bijlagen I, II, III, IV, VI en VIII
- Besluit 2009/2: Vermelding van gechloreerde paraffines met een korte keten en polychloornaftaleen in de bijlagen I en II bij het Protocol van 1998 inzake persistente organische verontreinigende stoffen
- Decision 2009/1: Amendment of the text of and annexes I, II, III, IV, VI and VIII to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants
- Decision 2009/2: Listing of short-chain chlorinated paraffins and polychlorinated naphthalenes in annexes I and II to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants

Besluit 2009/1**Wijziging van de tekst van het Protocol van 1998 inzake persistente organische verontreinigende stoffen en de bijlagen I, II, III, IV, VI en VIII**

De Partijen bij het Protocol van 1998 inzake persistente organische verontreinigende stoffen, bijeen ter gelegenheid van de zevenentwintig-ste zitting van het uitvoerend orgaan,

Besluiten het Protocol van 1998 inzake persistente organische verontreinigende stoffen (het „Protocol inzake POP's”) bij het Verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand als volgt te wijzigen:

Artikel 1*Wijziging***A. Artikel 1**

Het twaalfde lid wordt vervangen door:

„Nieuwe stationaire bron”: een stationaire bron met de bouw of ingrijpende wijziging waarvan een aanvang is gemaakt na het verstrijken van twee jaar na de datum van inwerkingtreding voor een Partij van:

- a. dit Protocol; of

b. een wijziging van dit Protocol, waarbij ter zake van een stationaire bron in Deel II van bijlage IV nieuwe grenswaarden worden geïntroduceerd of in bijlage VIII de categorie wordt geïntroduceerd waartoe die bron behoort.

Het is aan de bevoegde nationale autoriteiten om te beslissen of een wijziging al dan niet ingrijpend is, rekening houdend met factoren als de voordelen van de wijziging in milieu-opzicht.

B. Artikel 3

1. In artikel 3, vijfde lid, onderdeel b, i en iii, van het Protocol inzake POP's worden de woorden:

„waarvoor in bijlage V de beste beschikbare technieken zijn bepaald”

vervangen door:

„waarvoor in richtlijnen die door de Partijen, tijdens een zitting van het uitvoerend orgaan door de Partijen zijn aangenomen, de beste beschikbare technieken zijn bepaald”.

2. De puntkomma aan het eind van het vijfde lid, onderdeel b, iv, wordt veranderd in een punt.

3. Het vijfde lid, onderdeel b, v, wordt geschrapt.

C. Artikel 13

De woorden „bijlagen V en VII dragen” worden vervangen door de woorden „bijlage V draagt”.

D. Artikel 14

1. Het derde lid wordt vervangen door het volgende:

„3. Wijzigingen van dit Protocol en van de bijlagen I tot en met IV, VI en VIII worden bij consensus aangenomen door de Partijen die aanwezig zijn bij een zitting van het uitvoerend orgaan en worden voor de Partijen die ze hebben aanvaard van kracht op de negentigste dag na de datum waarop twee derde van de Partijen die op het tijdstip van de aanneming ervan Partij waren en hun akten van aanvaarding bij de depositaris hebben nedergelegd. Voor elke andere Partij worden de wijzigingen van kracht op de negentigste dag na de datum waarop die Partij haar akte van aanvaarding daarvan heeft nedergelegd. Op dit lid zijn de onderstaande leden 5bis en 5ter van toepassing.”

2. In het vierde lid worden de woorden „bijlagen V en VII” vervangen door „bijlage V” en de woorden „bedoelde bijlagen” vervangen door „bijlage V”

3. In het vijfde lid worden de woorden „of VII” geschrapt en worden de woorden „die bijlage” vervangen door „bijlage V”.

4. Na het vijfde lid worden de volgende nieuwe leden ingevoegd:

„5bis. Voor de Partijen die haar hebben aanvaard, treedt de procedure vervat in lid 5ter in de plaats van de procedure vervat in lid 3 ter zake van wijzigingen van de bijlagen I tot en met IV, VI en VIII.

„5 ter.

a. Wijzigingen van de bijlagen I tot en met IV, VI en VIII worden bij consensus aangenomen door de Partijen die aanwezig zijn bij een zitting van het uitvoerend orgaan. Na het verstrijken van een jaar na de datum van de toezending ervan aan alle Partijen door de uitvoerend secretaris van de Commissie, wordt een wijziging van een dergelijke bijlage van kracht voor de Partijen die geen kennisgeving in overeenstemming met de bepalingen onder b bij de depositaris hebben ingediend;

b. Een Partij die een wijziging van de bijlagen I tot en met IV, VI en VIII niet kan goedkeuren stelt de depositaris daarvan binnen een jaar na de datum van mededeling omtrent de aanname ervan schriftelijk in kennis. De depositaris stelt alle Partijen onverwijld in kennis van elke ontvangen kennisgeving. Een Partij kan haar eerdere kennisgeving te allen tijde vervangen door een aanvaarding en bij de nederlegging bij de depositaris van een akte van aanvaarding wordt de wijziging van die bijlage voor die Partij van kracht;

c. Een wijziging van de bijlagen I tot en met IV, VI en VIII wordt niet van kracht indien in totaal 16 Partijen of meer:

- i. een kennisgeving in overeenstemming met de bepalingen onder b hebben ingediend; of
- ii. de procedure vervat in dit lid niet hebben aanvaard of nog geen akte van aanvaarding in overeenstemming met de bepalingen van lid 3 hebben ingediend”.

E. Artikel 16

Na het tweede lid wordt het volgende nieuwe lid ingevoegd:

„3. Een Staat of een regionale organisatie voor economische integratie verklaart zulks in zijn of haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding wanneer hij of zij niet wenst te worden gebonden door de procedures vervat in artikel 14, lid 5ter, ter zake van de wijziging van de bijlagen I tot en met IV, VI en VIII.”

F. Bijlage I

1. In de vermelding voor de stof DDT worden de voorwaarden (genummerd 1 en 2) inzake de staking van de productie geschrapt en vervangen door het woord „Geen” en de woorden „Geen, behalve zoals gespecificeerd in bijlage II” onder de voorwaarden voor gebruik geschrapt.

2. In de vermelding voor de stof heptachloor worden de voorwaarden voor gebruik geschrapt en vervangen door het woord „Geen”.

3. In de vermelding voor de stof hexachloorbenzeen worden de voorwaarden voor productie en gebruik geschrapt en in beide gevallen vervangen door het woord „Geen”.

4. De volgende stoffen worden opgenomen door invoeging van de volgende rijen in de juiste alfabetische volgorde:

Hexachloorbutadieen CAS: 87-68-3	Productie	Geen
	Gebruik	Geen
Hexachloorcyclohexaan (HCH) (CAS: 608-73-1), Inclusief lindaan (CAS: 58-89-9)	Productie	Geen
	Gebruik	Geen, behalve voor het gamma-isomeer van HCH (lindaan), gebruikt als lokaal insecticide voor de volksgezondheid. Deze toepassingen worden ingevolge dit Protocol in 2012 of een jaar nadat de wijziging van kracht wordt opnieuw beoordeeld, naar gelang van hetgeen het laatst geschiedt.
Hexabroomdifenylether ^{a/} en heptabroomdifenylether ^{a/}	Productie	Geen
	Gebruik	1. Een Partij kan de recycling van artikelen die een van deze stoffen bevatten of kunnen bevatten en het gebruik en definitieve verwijdering van artikelen die vervaardigd zijn van gerecyclede materialen die een van deze stoffen bevatten of kunnen bevatten toestaan mits het gebruik en definitieve verwijdering op een voor het milieu verantwoorde wijze geschieden en er niet toe leiden dat een van deze stoffen wordt teruggewonnen ten behoeve van hergebruik. 2. Met ingang van 2013 en daarna om de vier jaar totdat bovenstaande voorwaarde wordt afgeschaft of anderszins komt te vervallen, beoordeelt het uitvoerend orgaan de voortgang die de Partijen hebben geboekt met de verwezenlijking van het uiteindelijke doel van de uitbanning van deze stoffen uit artikelen en beoordeelt het of de voorwaarde, die in elk geval uiterlijk in 2030 zal vervallen, nog noodzakelijk is.

Tetrabroom-difenylether ^{b/} en pentabroom-difenylether ^{b/}	Productie	Geen
	Gebruik	1. Een Partij kan de recycling van artikelen die een van deze stoffen bevatten of kunnen bevatten en het gebruik en definitieve verwijdering van artikelen die vervaardigd zijn van gerecyclede materialen die een van deze stoffen bevatten of kunnen bevatten toestaan mits het gebruik en definitieve verwijdering op een voor het milieu verantwoorde wijze geschieden en er niet toe leiden dat een van deze stoffen wordt teruggewonnen ten behoeve van hergebruik. 2. Met ingang van 2013 en daarna om de vier jaar totdat bovenstaande voorwaarde wordt afgeschaft of anderszins komt te vervallen, beoordeelt het uitvoerend orgaan de voortgang die de Partijen hebben geboekt met de verwezenlijking van het uiteindelijke doel van de uitbanning van deze stoffen uit artikelen en beoordeelt het de voorwaarde, die in elk geval uiterlijk in 2030 zal vervallen, nog noodzakelijk is.

Pentachloorbenzeen CAS : 608-93-5	Productie	Geen
	Gebruik	Geen

Perfluorooctaansulfo-naat (PFOS) ^{c/}	Productie	Geen, behalve voor productie voor het gebruik onder a – c hieronder en a – e in bijlage II.
	Gebruik	Geen, behalve voor het volgende gebruik en het gebruik onder a – e in bijlage II: a. chroomgalvanisatie, chroomanodisatie en reverse etching (elektronisch etsen) tot 2014; b. chemisch of autokatalytisch plateren met nikkel-polytetrafluorethyleen tot 2014; c. etsen van kunststof substraten alvorens ze te metalliseren tot 2014; d. brandblusschuimen, maar uitsluitend indien zij voor 18 december 2009 zijn geproduceerd of in gebruik waren. Ter zake van brandblusschuimen: i. De Partijen moeten trachten brandblusschuimen die PFOS bevatten en voor 18 december 2009 geproduceerd zijn of in gebruik waren uit te bannen en brengen van hun vorderingen in 2014 verslag uit aan het uitvoerend orgaan;

		ii. Op basis van de verslagen door de Partijen en punt i, beoordeelt het uitvoerend orgaan in 2015 of het gebruik van brandblusschuimen die PFOS bevatten en voor 18 december 2009 geproduceerd zijn of in gebruik waren onderworpen moeten worden aan aanvullende beperkingen.
--	--	---

5. De vermelding voor de stof PCB wordt geschrapt en vervangen door de volgende:

Polychloorbifenylen (PCB's) ^{c/}	Productie	Geen
	Gebruik	Geen. Ten aanzien van PCB's die op de invoeringsdatum in gebruik zijn zullen de Partijen: 1. Zich vastberaden inspannen teneinde: a. het gebruik van identificeerbare PCB's in apparatuur (bijv. transformatoren, condensatoren of andere apparatuur die restvloeistoffen bevatten) welke hoeveelheden PCB's van meer dan 5 dm³ bevatten en in een concentratie van 0,05% PCB's of meer, zo snel mogelijk, maar uiterlijk op 3 december 2010 uit te bannen, of 31 december 2015 voor landen met een economie in overgang; b. de vernietiging of ontsmetting, op een voor het milieu verantwoorde wijze, te doen verlopen van: – alle vloeibare PCB's bedoeld in a en andere vloeibare PCB's die meer dan 0,005% PCB's bevatten die zich niet in apparatuur bevinden en wel uiterlijk op 31 december 2015; voor landen met een economie in overgang geldt 31 december 2020 als uiterste datum; - alle vloeibare PCB's bedoeld in punt 2, onder a, uiterlijk 31 december 2029; c. De ontsmetting of vernietiging van apparatuur bedoeld in 1 a en 2 a op een milieuverantwoorde wijze te doen verlopen. 2. Zich inspannen teneinde: a. apparatuur (bijv. transformatoren, condensatoren of andere apparatuur die vloeistoffen bevatten) die meer dan 0,005% PCB's bevatten en een volume van meer dan 0,05 dm³ zo spoedig mogelijk maar uiterlijk 31 december 2025 te achterhalen en buiten gebruik te doen stellen;

		b. andere artikelen te achterhalen die meer dan 0,005% PCB's bevatten (bijv. kabelmantels, verduurzaamd breuwwerk en geverfde voorwerpen) en ze in overeenstemming met artikel 3, lid 3, te beheren. 3. Erop toezien dat de in 1 a en 2 a omschreven apparatuur niet wordt geëxporteerd of geïmporteerd anders dan ten behoeve van milieuverantwoord afvalbeheer. 4. Het volgende te bevorderen om blootstelling en gevaar te beperken teneinde het gebruik van PCB's te beheersen; a. PCB's uitsluitend gebruiken in intacte en niet-lekkende apparatuur en uitsluitend in omgevingen waar het gevaar van vrijkoming in het milieu tot een minimum beperkt kan worden en snel ondervangen kan worden; b. PCB's niet gebruiken in apparatuur in omgevingen die verband houden met de productie of verwerking van voedingsmiddelen of veevoeders; Indien PCB's worden gebruikt in bevolkte gebieden, waaronder scholen en ziekenhuizen, alle redelijke maatregelen nemen ter voorkoming van stroomuitval die brand zou kunnen veroorzaken, en apparatuur periodiek op lekkages controleren.
--	--	--

6. Voetnoot a/ aan het eind van bijlage I wordt geschrapt.

7. De volgende voetnoten worden aan het einde van bijlage I ingevoegd:

„a/ Onder „hexabroomdifenylether en heptabroomdifenylether” worden verstaan 2,2',4,4',5,5'-hexabroomdifenylether (BDE-153, CAS-nummer: 68631-49-2), 2,2',4,4',5,6'-hexabroomdifenylether (BDE-154, CAS-nummer: 207122-15-4), 2,2',3,3',4,5',6-heptabroomdifenylether (BDE-175, CAS-nummer: 46255-22-7), 2,2',3,4,4',5',6-heptabroomdifenylether (BDE-183, CAS-nummer: 207122-16-5) en andere hexa- en heptabroomdifenylethers die voorkomen in octabroomdifenylether voor handelsdoeleinden.”

„b/ Onder „tetrabroomdifenylether en pentabroomdifenylether” worden verstaan 2,2',4,4'-tetrabroomdifenylether (BDE-47, CAS-nummer: 40088-47-9) en 2,2',4,4',5-pentabroomdifenylether (BDE-99, CAS-nummer: 32534-81-9) en andere tetra- en pentabroomdifenylethers die voorkomen in pentabroomdifenylether voor handelsdoeleinden.”

„c/ Onder perfluorooctaansulfonaat (PFOS) worden verstaan stoffen die omschreven worden met de moleculaire formule C₈F₁₇SO₂X, waarbij X = OH, metaalzout, halogenide, amide of een ander derivaat, met inbegrip van polymeren.”

„e/ „Onder polychloorbifenylen” worden verstaan op zodanige wijze gevormde aromatische verbindingen dat de waterstofatomen op het bifenylnolecuul (twee benzeenringen die met elkaar verbonden zijn door een enkele koolstof-koolstofverbinding) kunnen worden vervangen door maximaal tien chlooratomen.”

G. Bijlage II

1. De vermeldingen voor de stoffen DDT, HCH en PCB in de tabel na de eerste paragraaf van bijlage II worden geschrapt.

2. De volgende stoffen worden opgenomen door invoeging van de volgende rijen in de juiste alfabetische volgorde:

Stof	Uitvoeringsvoorschriften	
	Gebruiksbeperkingen	Voorwaarden
Perfluorooctaansulfonaat (PFOS) ^{a/}	a. fotoresistente- of antireflectiecoatings voor fotolithografische processen; b. fotografische coatings aangebracht op films, papier of printplaten; c. nevelonderdrukkers voor niet-decoratieve hardverchroming met chroom (VI) en bevochtigingsmiddelen voor toepassing bij gecontroleerde galvanisatiesystemen; d. hydraulische vloeistoffen voor de luchtvaart; e. bepaalde medische apparatuur (bijv. ethyleentetrafluorethyleen copolymeer (EFTE) lagen en productie van radio-opake EFTE, medisch apparatuur voor in-vitro diagnostiek en CCD-kleurfilters).	De Partijen moeten maatregelen nemen om deze toepassingen uit te bannen zodra er geschikte alternatieven voorhanden zijn. Uiterlijk in 2015 en daarna om de vier jaar brengt iedere Partij waar deze stoffen worden gebruikt verslag uit over de voortgang die geboekt is met de uitbanning ervan en verstrekt dienaangaande informatie aan het uitvoerend orgaan. Op grond van deze verslagen worden deze beperkte toepassingen opnieuw geëvalueerd.

„a/ Onder perfluorooctaansulfonaat (PFOS) worden verstaan stoffen die omschreven worden met de moleculaire formule C₈F₁₇SO₂X, waarbij X = OH, metaalzout, halogenide, amide of een ander derivaat, met inbegrip van polymeren.”

H. Bijlage III

1. De tekst onder het kopje „Referentiejaar” voor elk van de stoffen vermeld in bijlage III wordt geschrapt en vervangen door de volgende:

„1990, of een ander jaar uit de periode van 1985 tot en met 1995, of voor landen met een economie in overgang, een ander jaar uit de periode van 1985 tot en met het jaar waarin het Protocol voor een Partij in werking is getreden en zoals door die Partij vermeld bij de bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.”

2. In de vermelding voor de stof hexachloorbenzeen, wordt onder de naam van de stof de volgende tekst ingevoegd: „CAS: 118-74-1”.

3. Aan het eind van de tabel wordt de volgende vermelding voor de stof PCB's ingevoegd:

PCBs ^{c/}	2005, of een ander jaar uit de periode van 1995 tot en met 2010, of voor landen met een economie in overgang, een ander jaar uit de periode van 1995 tot en met het jaar waarin het Protocol voor een Partij in werking is getreden en zoals door die Partij vermeld bij de bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.
--------------------	--

4. Na voetnoot b' wordt de volgende voetnoot ingevoegd:
„c/ Polychloorbifenylen, zoals omschreven in bijlage I, indien ze onbedoeld ontstaan en vrijkomen uit antropogene bronnen.”

I. Bijlage IV

1. In paragraaf 2 worden tussen de haakjes het woord „en” geschrapt en aan het einde de woorden „en voor een gegeven zuurstofgehalte” ingevoegd.

2. Paragraaf 3 wordt geschrapt en vervangen de volgende tekst:

„3. De grenswaarden gelden voor de normale bedrijfsomstandigheden. Bij batchprocessen hebben de grenswaarden betrekking op de gemiddelde niveaus die gedurende het volledige batchproces zijn vastgelegd, met inbegrip van bijvoorbeeld het voorverwarmen, verwarmen en afkoelen.”

3. In paragraaf 4 wordt voor het woord „normen” het woord „toepasselijke” ingevoegd en het woord „bijvoorbeeld” voor de woorden „de Europese Commissie voor Normalisatie”.

4. Paragraaf 6 wordt geschrapt en vervangen door de volgende tekst en voetnoot:

„6. Emissies van PCDD/F worden uitgedrukt in totale toxiciteitsequivalent (TEQ)^{1/}. De voor de toepassing van dit Protocol te hantieren toxische-equivalentiefactoren moeten overeenkomen met de toepasselijke internationale normen, met inbegrip van de toxische-equivalentiefactoren van PCDD/F voor zoogdieren zoals vastgelegd door de Wereldgezondheidsorganisatie in 2005.”

„^{1/}. De totale toxiciteitsequivalent (TEQ) wordt operationeel gedefinieerd door de som van de producten van de concentratie van elke verbinding vermenigvuldigd met de waarde van de toxische-equivalentiefactor (TEF) van die verbinding en is een schatting van de totale 2,3,7,8-TCDD-achtige activiteit van het mengsel. De totale toxiciteitsequivalent werd voorheen afgekort tot TE.”

5. Paragraaf 7 wordt geschrapt en vervangen door de volgende tekst en voetnoot:

„7. De volgende grenswaarden, die uitgaan van een zuurstofconcentratie in rookgassen van 11%, zijn van toepassing op de volgende typen verbrandingsovens:

Vast stedelijk afval (bestaande stationaire bronnen die meer dan 3 ton per uur verbranden en elke nieuwe stationaire bron)

0,1 ng TEQ/m³

Vast medisch afval (bestaande stationaire bronnen die meer dan 1 ton per uur verbranden en elke nieuwe stationaire bron)

Nieuwe stationaire bron: 0,1 ng TEQ/m³

Bestaande stationaire bron: 0,5 ng TEQ/m³

Gevaarlijk afval (bestaande stationaire bronnen die meer dan 1 ton per uur verbranden en elke nieuwe stationaire bron)

Nieuwe stationaire bron: 0,1 ng TEQ/m³

Bestaande stationaire bron: 0,2 ng TEQ/m³

Niet-gevaarlijk industrieel afval^{1/2}

Nieuwe stationaire bron: 0,1 ng TEQ/m³

Bestaande stationaire bron: 0,5 ng TEQ/m³”

„1/”

„Met inbegrip van verbrandingsovens voor biomassa-afval dat gehalogeneerde organische verbindingen of zware metalen kan bevatten als gevolg van de behandeling met houtverduurzamingsmiddelen of beschermingslagen, en in het bijzonder met inbegrip van biomassa-afval afkomstig van bouw- en sloopafval, maar met uitzondering van verbrandingsovens die uitsluitend overig biomassa-afval verwerken.

„2/ Landen met een economie in overgang kunnen bijstoken van niet-gevaarlijk industrieel afval bij industriële processen, waar dergelijk afval als aanvullende brandstof wordt gebruikt en maximaal 10% van de energie levert, uitsluiten.”

6. De volgende nieuwe paragrafen worden ingevoegd na paragraaf 7:

8. De volgende grenswaarde, die uitgaat van een zuurstofconcentratie in rookgassen van 16%, is van toepassing op sinterinstallaties:

0,5 ng TEQ/m³

9. De volgende grenswaarde, die uitgaat van de feitelijke zuurstofconcentratie in rookgassen, is van toepassing op de volgende bron:

Secundaire staalproductie – elektrische boogovens met een productiecapaciteit van meer dan 2,5 ton gesmolten staal per uur voor verdere bewerking:

0,5 ng TEQ/m³

J. Bijlage VI

1. De huidige tekst van de bijlage wordt genummerd als paragraaf 1.

2. In onderdeel a worden na de woorden „dit Protocol” de woorden „voor een Partij” ingevoegd.

3. Onderdeel b wordt als volgt vervangen:

„Voor bestaande stationaire bronnen:

i. acht jaar na de datum van inwerkingtreding van dit Protocol voor een Partij. Indien nodig kan deze periode voor specifieke

- bestaande stationaire bronnen worden verlengd overeenkomstig de in de nationale wetgeving voorziene afschrijvingstermijn; of
- ii. voor een Partij die een land is met een economie in overgang, ten hoogste vijftien jaar na de datum van inwerkingtreding van dit Protocol voor die Partij.”

4. Aan het eind van de bijlage wordt de volgende nieuwe paragraaf ingevoegd:

„2. De tijdschema's voor de toepassing van grenswaarden en de beste beschikbare technieken die naar aanleiding van een wijziging van dit Protocol zijn geactualiseerd of ingevoerd zijn:

a. voor nieuwe stationaire bronnen, twee jaar na de datum van inwerkingtreding van de desbetreffende wijziging voor een Partij;

b. voor bestaande stationaire bronnen:

i. acht jaar na de datum van inwerkingtreding van de desbetreffende wijziging voor een Partij; of

ii. voor een Partij die een land is met een economie in overgang, ten hoogste vijftien jaar na de datum van inwerkingtreding van de desbetreffende wijziging voor die Partij.”

K. Bijlage VIII

1. In de tweede zin van deel I worden voor de woorden „Bijlage V” de woorden „De leidraad waarnaar verwezen wordt in” ingevoegd.

2. De beschrijving van categorie 1 in de tabel in deel II wordt geschrapt en vervangen door de volgende tekst: „Afvalverbranding, met inbegrip van bijstoken, van stedelijk, gevaarlijk, niet-gevaarlijk en medisch afval en zuiveringsslib.”

3. In de tabel van deel II worden de volgende nieuwe categorieën ingevoegd:

13	specifieke chemische productieprocessen waarbij onbedoeld gevormde persistente organische verontreinigende stoffen vrijkomen, in het bijzonder de productie van chloorfenolen en chloranil.
14	Thermische processen in de metallurgische industrie, op chloor gebaseerde methoden.

Artikel 2

Relatie met het Protocol inzake POP's

Geen enkele Staat of regionale economische organisatie kan een akte van aanvaarding van deze wijziging nederleggen zonder dat hij of zij vooraf of tegelijkertijd een akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring van of toetreding tot het Protocol inzake POP's heeft nedergelegd.

Artikel 3

Inwerkingtreding

1. In overeenstemming met artikel 14, derde lid, van het Protocol inzake POP's treedt deze wijziging in werking op de negenstigste dag na de datum waarop twee derde van de Partijen bij het Protocol inzake POP's hun akten van aanvaarding ervan bij de depositaris hebben nedergelegd.

2. Na de inwerkingtreding van deze wijziging zoals voorzien in het eerste lid, treedt deze voor elke andere Partij bij het Protocol in werking op de negentigste dag na de datum van de nederlegging van haar akte van aanvaarding

Besluit 2009/2

Vermelding van gechloreerde paraffines met een korte keten en polychloornaftaleen in de bijlagen I en II bij het Protocol van 1998 inzake persistente organische verontreinigende stoffen

De Partijen bij het Protocol van 1998 inzake persistente organische verontreinigende stoffen, bijeen ter gelegenheid van de zevenentwintigste zitting van het uitvoerend orgaan,

Besluiten het Protocol van 1998 inzake persistente organische verontreinigende stoffen (het „Protocol inzake POP's”) bij het Verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand als volgt te wijzigen:

Artikel 1

Wijziging

A. Bijlage I

1. De volgende stoffen worden opgenomen door invoeging van de volgende rijen in de juiste alfabetische volgorde:

Polychloornaftalenen (PCN)	Productie	Geen
	Gebruik	Geen
Gechloreerde paraffines met een korte keten ^{d/}	Productie	Geen, behalve voor de productie voor de toepassingen omschreven in bijlage II.
	Gebruik	Geen, behalve voor de toepassingen omschreven in bijlage II.

2. De volgende voetnoot wordt aan het einde van bijlage I ingevoegd:
 „d/ Onder gechlloreerde paraffines met een korte keten worden verstaan gechlloreerde alkanen met een keten van 10 tot 13 koolstofatomen en 48 gewichtsprocent of meer chloor.”

B. Bijlage II

1. De volgende stoffen worden opgenomen door invoeging van de volgende rijen in de juiste alfabetische volgorde:

Gechlloreerde paraffines met een korte keten ^{b/}	a. Vlamvertragers in rubber gebruikt in transportbanden in de mijnbouw; b. Vlamvertragers ten behoeve van hechtmiddelen in waterkeringen.	De Partijen moeten maatregelen nemen om deze toepassingen uit te bannen zodra er geschikte alternatieven voorhanden zijn. Uiterlijk in 2015 en daarna om de vier jaar brengt ieder Partij waar deze stoffen worden gebruikt verslag uit over de voortgang die geboekt is met de uitbanning ervan en verstrekt dienaangaande informatie aan het uitvoerend orgaan. Op grond van deze verslagen worden deze beperkte toepassingen opnieuw geëvalueerd.
--	--	---

2. De volgende voetnoot wordt aan het einde van bijlage II ingevoegd:

„b/ Onder gechlloreerde paraffines met een korte keten worden verstaan gechlloreerde alkanen met een keten van 10 tot 13 koolstofatomen en 48 gewichtsprocent of meer chloor.

Artikel 2

Relatie met het Protocol inzake POP's

Geen enkele Staat of regionale economische organisatie kan een akte van aanvaarding van deze wijziging nederleggen zonder dat hij of zij vooraf of tegelijkertijd een akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring van of toetreding tot het Protocol inzake POP's heeft nedergelegd.

Artikel 3

Inwerkingtreding

1. In overeenstemming met artikel 14, derde lid, van het Protocol inzake POP's treedt deze wijziging in werking op de negentigste dag na de datum waarop twee derde van de Partijen bij het Protocol inzake POP's hun akten van aanvaarding ervan bij de depositaris hebben nedergelegd.

2. Na de inwerkingtreding van deze wijziging zoals voorzien in het eerste lid, treedt deze in werking voor elke andere Partij bij het Protocol op de negentigste dag na de datum van de nederlegging van haar akte van aanvaarding.

Decision 2009/1**Amendment of the text of and annexes I, II, III, IV, VI and VIII to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants**

The Parties to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants meeting within the twenty-seventh session of the Executive Body,

Decide to amend the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants (the “POPs Protocol”) to the Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution as follows:

ARTICLE 1: AMENDMENT**A. Article 1**

For paragraph 12 there shall be substituted:

“New stationary source” means any stationary source of which the construction or substantial modification is commenced after the expiry of 2 years from the date of entry into force for a Party of:

- (a) the present Protocol; or
- (b) an amendment to the present Protocol that, with respect to a stationary source, either introduces new limit values in Part II of annex IV or introduces the category in annex VIII in which that source falls.

It shall be a matter for the competent national authorities to decide whether a modification is substantial or not, taking into account such factors as the environmental benefits of the modification.

B. Article 3

1. In article 3, paragraphs 5(b)(i) and 5(b)(iii) of the POPs Protocol, for the words:

“for which annex V identifies best available techniques”

there shall be substituted:

“for which guidance adopted by the Parties at a session of the Executive Body identifies best available techniques”.

2. The semi-colon at the end of paragraph 5(b)(iv) shall be changed to a full stop.
3. Paragraph 5(b)(v) is deleted.

C. Article 13

The words “Annexes V and VII are” shall be replaced by the words “Annex V is”

D. Article 14

1. Paragraph 3 shall be replaced by the following:

“3. Amendments to the present Protocol and to annexes I to IV, VI and VIII shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body, and shall enter into force for the Parties which have accepted them on the ninetieth day after the date on which two thirds of those that were Parties at the time of their adoption have deposited with the Depositary their instruments of acceptance thereof. Amendments shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party has deposited its instrument of acceptance thereof. This paragraph shall be subject to paragraphs 5 bis and 5 ter below.”

2. In paragraph 4, for the words “annexes V and VII” shall be substituted “annex V” and for the words “any such annex” shall be substituted “annex V”.

3. In paragraph 5, the words “or VII” shall be deleted and for the words “such an annex” shall be substituted “annex V”.

4. After paragraph 5, the following new paragraphs shall be added:

“5 bis. For those Parties having accepted it, the procedure set out in paragraph 5ter below shall supersede the procedure set out in paragraph 3 above in respect of amendments to annexes I to IV, VI and VIII.

“5 ter.

(a) Amendments to annexes I to IV, VI and VIII shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body. On the expiry of one year from the date of its communication to all Parties by the Executive Secretary of the Commission, an amendment to any such annex shall become effective for those Parties which have not submitted to the Depositary a notification in accordance with the provisions of subparagraph (b) below;

(b) Any Party that is unable to approve an amendment to annexes I to IV, VI and VIII shall so notify the Depositary in writing within one year from the date of the communication of its adoption. The Depositary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time substitute an acceptance for its previous notification and, upon deposit of an instrument of acceptance with the Depositary, the amendment to such an annex shall become effective for that Party;

(c) Any amendment to annexes I to IV, VI and VIII shall not enter into force if an aggregate number of sixteen or more Parties have either:

- (i) Submitted a notification in accordance with the provisions of subparagraph (b) above; or
- (ii) Not accepted the procedure set out in this paragraph and not yet deposited an instrument of acceptance in accordance with the provisions of paragraph 3 above”.

E. Article 16

A new paragraph shall be added after paragraph 2 as follows:

“3. A State or Regional Economic Integration Organisation shall declare in its instrument of ratification, acceptance, approval or accession if it does not intend to be bound by the procedures set out in article 14, paragraph 5 ter as regards the amendment of annexes I to IV, VI and VIII.”

F. Annex I

1. In the listing for the substance DDT, the conditions (numbered 1 and 2) on elimination of production shall be deleted and replaced by the word “None” and the words “except as identified in annex II” in the conditions on use shall be deleted.
2. In the listing for the substance Heptachlor, the conditions on use shall be deleted and replaced by the word “None”.
3. In the listing for the substance Hexachlorobenzene, the conditions on production and use shall be deleted and in each case replaced by the word “None”.
4. Listings for the following substances shall be added by inserting in appropriate alphabetical order the following rows:

Hexachlorobutadiene CAS: 87-68-3	Production	None
	Use	None

Hexachlorocyclohexanes (HCH) (CAS: 608-73-1), including lindane (CAS: 58-89-9)	Production	None
	Use	None, except for the gamma isomer of HCH (lindane), used as topical insecticide for public health purposes. Such uses shall be re-evaluated under this Protocol in 2012 or one year after the amendment enters into force, whichever is later.

Hexabromodiphenyl ether ^{a/} and heptabromodiphenyl ether ^{a/}	Production	None
	Use	1. A Party may allow recycling of articles that contain or may contain any of these substances, and the use and final disposal of articles manufactured from recycled materials that contain or may contain any of these substances, provided that the recycling and final disposal is carried out in an

		environmentally sound manner and does not lead to recovery of any of these substances for the purpose of their reuse. 2. Commencing 2013 and every four years subsequently until the above condition is removed or otherwise expires, the Executive Body shall evaluate the progress that Parties have made towards achieving their ultimate objective of elimination of these substances contained in articles and review the continued need for the condition, which shall in any case expire at the latest in 2030.
--	--	--

Tetrabromodiphenyl ether ^{b/} and pentabromodiphenyl ether ^{b/}	Production	None
	Use	1. A Party may allow recycling of articles that contain or may contain any of these substances, and the use and final disposal of articles manufactured from recycled materials that contain or may contain any of these substances, provided that the recycling and final disposal is carried out in an environmentally sound manner and does not lead to recovery of any of these substances for the purpose of their reuse. 2. Commencing 2013 and every four years subsequently until the above condition is removed or otherwise expires, the Executive Body shall evaluate the progress that Parties have made towards achieving their ultimate objective of elimination of these substances contained in articles and review the continued need for the condition, which shall in any case expire at the latest in 2030.

Pentachlorobenzene CAS : 608-93-5	Production	None
	Use	None

Perfluorooctane sulfonate (PFOS) ^{c/}	Production	None, except for production for the uses (a)-(c) below, and (a)-(e) in annex II
	Use	None, except for the following uses and uses (a)-(e) in annex II: (a) Chromium electroplating, chromium anodizing and reverse etching until 2014; (b) Electroless nickel-polytetrafluoroethylene

		plating until 2014; (c) Etching of plastic substrates prior to their metalization until 2014; (d) Firefighting foams, but only if they have been manufactured or were in use by 18 December 2009 With respect to firefighting foams: (i) Parties should endeavor to eliminate by 2014 firefighting foams containing PFOS that were manufactured or in use by 18 December 2009 and shall report on their progress to the Executive Body in 2014; (ii) Based on the reports of the Parties and paragraph (i), the Executive Body shall in 2015 assess whether the use of firefighting foams containing PFOS that were manufactured or in use by 18 December 2009 should be subject to additional restrictions.
--	--	--

5. The listing for the substance PCB shall be deleted and replaced by the following row:

Polychlorinated biphenyls (PCBs) ^{d/}	Production	None
	Use	None. Concerning PCBs in use by the implementation date, Parties shall: 1. Make determined efforts designed to lead to: (a) The elimination of the use of identifiable PCBs in equipment (i.e. transformers, capacitors or other receptacles containing residual liquid stocks) containing PCBs in volumes greater than 5 dm³ and having a concentration of 0.05% PCBs or greater, as soon as possible but no later than 3 December 2010, or 31 December 2015 for countries with economies in transition; (b) The destruction or decontamination in an environmentally sound manner of: - All liquid PCBs referred to in subparagraph (a) and other liquid PCBs containing more than 0.005% PCBs not in equipment, as soon as possible but no later than 31 December 2015, or 31 December 2020 for countries with economies in transition; - All liquid PCBs referred to in paragraph 2 (a) no later than 31 December 2029; (c) The decontamination or disposal of

		equipment referred in subparagraphs 1 (a) and 2 (a) in an environmentally sound manner. 2. Endeavour to: (a) Identify and remove from use equipment (e.g. transformers, capacitors or other receptacles containing liquid stocks) containing more than 0.005% PCBs and volumes greater than 0.05 dm³, as soon as possible but no later than 31 December 2025; (b) Identify other articles containing more than 0.005% PCBs (e.g. cable sheaths, cured caulk and painted objects) and manage them in accordance with paragraph 3 of article 3. 3. Ensure that the equipment described in subparagraphs 1 (a) and 2 (a) is not exported or imported other than for the purpose of environmentally sound waste management. 4. Promote the following to reduce exposures and risk to control the use of PCBs: (a) Use PCBs only in intact and non-leaking equipment and only in areas where the risk from environmental release can be minimized and quickly remedied; (b) Not use PCBs in equipment in areas associated with the production or processing of food or feed; When PCBs are used in populated areas, including schools and hospitals, take all reasonable measures to prevent electrical failures that could result in a fire, and regularly inspect equipment for leaks.
--	--	---

6. Footnote a/ at the end of annex I shall be deleted.

7. The following footnotes shall be added at the end of annex I:

^{a/} “Hexabromodiphenyl ether and heptabromodiphenyl ether” mean 2,2',4,4',5,5'-hexabromodiphenyl ether (BDE-153, CAS No: 68631-49-2), 2,2',4,4',5,6'-hexabromodiphenyl ether (BDE-154, CAS No: 207122-15-4), 2,2',3,3',4,5',6-heptabromodiphenyl ether (BDE-175, CAS No: 446255-22-7), 2,2',3,4,4',5',6-heptabromodiphenyl ether (BDE-183, CAS No: 207122-16-5) and other hexa- and heptabromodiphenyl ethers present in commercial octabromodiphenyl ether.”

“^{b/} “Tetrabromodiphenyl ether and pentabromodiphenyl ether” means 2,2',4,4'-tetrabromodiphenyl ether (BDE-47, CAS No: 40088-47-9) and 2,2',4,4',5-pentabromodiphenyl ether (BDE-99, CAS No: 32534-81-9) and other tetra- and pentabromodiphenyl ethers present in commercial pentabromodiphenyl ether.”

“^{c/} Perfluorooctane sulfonate (PFOS) means substances defined by the molecular formula $C_8F_{17}SO_2X$, where $X = OH$, metal salt, halide, amide or other derivatives including polymers.”

“^{d/} “Polychlorinated biphenyls” means aromatic compounds formed in such a manner that the hydrogen atoms on the biphenyl molecule (two benzene rings bonded together by a single carbon-carbon bond) may be replaced by up to 10 chlorine atoms.”

G. Annex II

1. The listings for the substances DDT, HCH, and PCB in the table appearing after the first paragraph of annex II, shall be deleted.
2. A listing for the following substance shall be added by inserting in appropriate alphabetical order the following row:

Substance	Implementation requirements	
	Restricted to uses	Conditions
Perfluorooctane sulfonate (PFOS) ^{a/}	(a) Photo-resist or anti-reflective coatings for photolithography processes; (b) Photographic coatings applied to films, papers or printing plates; (c) Mist suppressants for non-decorative hard chromium (VI) plating and wetting agents for use in controlled electroplating systems; (d) Hydraulic fluids for aviation; (e) Certain medical devices (such as ethylene tetrafluoroethylene copolymer (ETFE) layers and radio-opaque ETFE production, in vitro diagnostic medical devices, and CCD colour filters).	Parties should take action to eliminate these uses once suitable alternatives are available. No later than 2015 and every four years thereafter, each Party that uses these substances shall report on progress made to eliminate them and submit information on such progress to the Executive Body. Based on these reports, these restricted uses shall be reassessed.

a/ Perfluorooctane sulfonate (PFOS) means substances defined by the molecular formula $C_8F_{17}SO_2X$, where $X = OH$, metal salt, halide, amide or other derivatives including polymers

H. Annex III

1. The text under the heading “Reference year” for each of the substances listed in annex III shall be deleted and replaced by the following:

“1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, or for countries with economies in transition, an alternative year from 1985 to the year of the entry into force of the Protocol for a Party, and as specified by that Party upon ratification, acceptance, approval or accession”

2. In the listing for the substance Hexachlorobenzene, under the name of the substance shall be added the following text: “CAS: 118-74-1”.

3. A listing for the substance PCBs shall be added by inserting at the end of the chart the following row:

PCBs ^{c/}	2005; or an alternative year from 1995 to 2010 inclusive, or for countries with economies in transition, an alternative year from 1995 to the year of the entry into force of the Protocol for a Party, and as specified by that Party upon ratification, acceptance, approval or accession.
--------------------	--

4. A footnote shall be added after footnote ^{b/} as follows:

“^{c/} Polychlorinated biphenyls, as defined in annex I, when formed and released unintentionally from anthropogenic sources.”

I. Annex IV

1. In paragraph 2, inside the brackets, the word “and” shall be deleted and the words “, and for a given oxygen content” shall be added at the end.

2. Paragraph 3 shall be deleted and replaced by the following text:

“3. Limit values relate to the normal operating situation. For batch operations, limit values relate to average levels as recorded during the whole batch process – including for example pre-heating, heating and cooling.”

3. In paragraph 4, the word “applicable” shall be added before the word “standards” and the words “for example” shall be added before the words “the Comité.”

4. Paragraph 6 shall be deleted and replaced by the following text and footnote:

“6. Emissions of PCDD/F are given in total toxic equivalents (TEQ)^{1/}. The toxic equivalence factor values to be used for the purposes of this Protocol shall be consistent

with applicable international standards, including the World Health Organization 2005 mammalian toxic equivalence factor values for PCDD/F.”

- “^{1/} The total toxic equivalent (TEQ) is operationally defined by the sum of the products of the concentration of each compound multiplied by its toxic equivalency factor (TEF) value and is an estimate of the total 2,3,7,8-TCDD-like activity of the mixture. Total toxic equivalent was previously abbreviated as TE.”

5. Paragraph 7 shall be deleted and replaced by the following text and footnote:

“7. The following limit values, which refer to 11% O₂ concentration in flue gas, apply to the following incinerator types:

Municipal solid waste (existing stationary source burning more than 3 tonnes per hour and every new stationary source)
0.1 ng TEQ/m³

Medical solid waste (existing stationary source burning more than 1 tonne per hour and every new stationary source)

New stationary source: 0.1 ng TEQ/m³
Existing stationary source: 0.5 ng TEQ/m³

Hazardous waste (existing stationary source burning more than 1 tonne per hour and every new stationary source)

New stationary source: 0.1 ng TEQ/m³
Existing stationary source: 0.2 ng TEQ/m³

Non hazardous industrial waste^{1/2/}

New stationary source: 0.1 ng TEQ/m³
Existing stationary source: 0.5 ng TEQ/m³”

“^{1/} Including incinerators treating biomass waste which may contain halogenated organic compounds or heavy metals as a result of treatment with wood-preserved or coating, and which includes in particular biomass waste originating from construction and demolition waste, but excluding incinerators only treating other biomass waste.”

“^{2/} Countries with economies in transition may exclude co-combustion of non-hazardous industrial waste in industrial processes where such waste is used as an additional fuel contributing up to 10% of the energy.”

6. The following new paragraphs shall be added after paragraph 7:

8. The following limit value, which refers to 16% O₂ concentration in flue gas, applies to sinter-plants:

0.5 ng TEQ/m³

9. The following limit value, which refers to the actual O₂ concentration in flue gas, applies to the following source:
Secondary steel production – Electric arc furnaces with a capacity to produce more than 2.5 tonnes per hour of molten steel for further processing:

0.5 ng TEQ/m³

J. Annex VI

1. The existing text of the annex shall be marked as paragraph 1.
2. In paragraph (a), after the words “present Protocol” shall be added the words “for a Party”.
3. For paragraph (b) there shall be substituted:
“For existing stationary sources:

(i) eight years after the date of entry into force of the present Protocol for a Party. If necessary this period may be extended for specific existing stationary sources in accordance with the amortization period provided for by national legislation; or
(ii) for a Party that is a country with an economy in transition, up to fifteen years after the date of entry into force of the present Protocol for that Party.”
4. A new paragraph shall be added at the end of the annex as follows:

“2. The timescales for the application of limit values and best available techniques that have been updated or introduced as a result of amendment of this Protocol shall be:

(a) for new stationary sources, two years after the date of entry into force of the relevant amendment for a Party;
(b) for existing stationary sources:

(i) eight years after the date of entry into force of the relevant amendment for a Party; or
(ii) for a Party that is a country with an economy in transition, up to fifteen years after the date of entry into force of the relevant amendment for that Party”.

K. Annex VIII

1. In the second sentence of part I, before the words “annex V” shall be added the words “the guidance document referred to in”.

2. The description of category 1 in the table in part II shall be deleted and replaced by the following text: “Waste incineration, including co-incineration, of municipal, hazardous, non-hazardous and medical wastes and sewage sludge.”

3. The following new categories shall be added to the table in part II:

13	Specific chemical production processes releasing unintentionally formed persistent organic pollutants, especially production of chlorophenols and chloranil.
14	Thermal processes in the metallurgical industry, chlorine-based methods.

ARTICLE 2: RELATIONSHIP TO THE POPS PROTOCOL

No State or regional economic integration organization may deposit an instrument of acceptance of this Amendment unless it has previously, or simultaneously, deposited an instrument of ratification, acceptance, approval, or accession to the POPS Protocol.

ARTICLE 3: ENTRY INTO FORCE

1. In accordance with article 14(3) of the POPS Protocol, this Amendment shall enter into force on the ninetieth day after the date on which two thirds of the Parties to the POPS Protocol have deposited with the Depositary their instruments of acceptance thereof.

2. After the entry into force of this Amendment, as provided under paragraph 1, it shall enter into force for any other Party to the Protocol on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of acceptance.

Decision 2009/2

Listing of short-chain chlorinated paraffins and polychlorinated naphthalenes in annexes I and II to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants

The Parties to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants meeting within the twenty-seventh session of the Executive Body,

Decide to amend the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants (the “POPs Protocol”) to the Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution as follows:

ARTICLE 1: AMENDMENT**A. Annex I**

1. Listings for the following substances shall be added by inserting in appropriate alphabetical order the following rows:

Polychlorinated naphthalenes (PCN)	Production	None
	Use	None
Short-chain chlorinated paraffins ^{d/}	Production	None, except for production for the uses specified in annex II
	Use	None, except for the uses specified in annex II

2. The following footnote shall be added at the end of annex I:

“^{d/} Short-chain chlorinated paraffins means chlorinated alkanes with a carbon chain-length of 10 to 13 carbon atoms and the degree of chlorination of more than 48% by weight.”

B: Annex II

A listing for the following substance shall be added by inserting in appropriate alphabetical order the following row:

Short-chain chlorinated paraffins ^{b/}	(a) Fire retardants in rubber used in conveyor belts in the mining industry; (b) Fire retardants in dam sealants.	Parties should take action to eliminate these uses once suitable alternatives are available. No later than 2015 and every four years thereafter, each Party that uses these substances shall report on progress made to eliminate them and submit information on such progress to the Executive Body. Based on these reports, these restricted uses shall be reassessed.
---	--	---

2. The following footnote shall be added at the end of annex II:

^{b/} Short-chain chlorinated paraffins means chlorinated alkanes with a carbon chain-length of 10 to 13 carbon atoms and the degree of chlorination of more than 48% by weight.

ARTICLE 2: RELATIONSHIP TO THE POPS PROTOCOL

No State or regional economic integration organization may deposit an instrument of acceptance of this Amendment unless it has previously, or simultaneously, deposited an instrument of ratification, acceptance, approval, or accession to the POPS Protocol.

ARTICLE 3: ENTRY INTO FORCE

1. In accordance with article 14(3) of the POPS Protocol, this Amendment shall enter into force on the ninetieth day after the date on which two thirds of the Parties to the POPS Protocol have deposited with the Depositary their instruments of acceptance thereof.

2. After the entry into force of this Amendment, as provided under paragraph 1, it shall enter into force for any other Party to the Protocol on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of acceptance.
